

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ,
ІНЖЕНЕРІЇ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ЕКОЛОГІЇ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач випускової кафедри
_____ В.Ф. Фролов
«_____» _____ 2020 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

ВИПУСКНИКА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТР

ОПІ СПЕЦІАЛЬНІТЬ 101 «ЕКОЛОГІЯ»

**Тема: «Перспективи розширення екологічно чистогої продукції в
Україні»**

Виконавець: студента групи ЕК 201 М Кучеренко Віталій Миколайович
(студент, група, прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник: д.т.наук, проф кафедри екології Матвєєва Ірина Валеріївна
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

Консультант розділу «Охорона праці»: _____ Кажан К. І.
(підпис) (П.І.Б.)

Нормоконтролер: _____ Явнюк А. А.
(підпис) (П.І.Б.)

КИЇВ 2020

6. Календарний план-графік

№ з/п	Завдання	Термін виконання	Підпис керівника
1.	Вибір та формулювання теми дипломної роботи.	9.10.2019– 11.10.2019 р.	
2.	Літературний огляд та збір інформації за темою дипломної роботи.	12.10. – 22.10.2019 р.	
3.	Виконання експериментальної частини.	23.10. – 30.10.2019 р.	
4.	Написання основної частини диплому.	31.10 – 12.11.2019 р.	
5.	Формулювання висновків та рекомендацій.	13.11. – 17.11.2019 р.	
6.	Перевірка дипломної роботи керівником.	18.11 – 24.11.2019 р.	
7.	Попереднє оформлення роботи.	25.11. – 2.12.2019 р.	
8.	Оформлення дипломної роботи відповідно до вимог.	3.12. – 17.12.2019 р.	
9.	Остаточне редагування дипломної роботи.	18.12.2019 р. – 13.01.2020 р.	
10.	Створення презентації до дипломної роботи.	14.01. – 27.01.2020 р.	
11.	Захист дипломної роботи.	04.02.2020 р.	

7. Консультація з окремого(мих) розділу(ів):

Розділ	Консультант (посада, П.І.Б.)	Дата, підпис	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Охорона праці	Доцент кафедри БЖД, Кажан К.І.		

8. Дата видачі завдання: «11» жовтня 2019 р.

Керівник дипломної роботи (проекту): _____ Матвєєва І.В.
(підпис керівника) (П.І.Б.)

Завдання прийняв до виконання: _____ Кучеренко В.М.
(підпис випускника) (П.І.Б.)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до дипломної роботи «Перспективи розвитку екологічно чистої продукції в Україні».

Об'єкт дослідження – впровадження принципів виробництва екологічно чистої сільськогосподарської продукції на прикладі ТОВ «Мошурівський консервний завод».

Предмет дослідження – перспективи розвитку екологічно чистої продукції в Україні .

Мета роботи – оцінка перспектив розвитку екологічно чистої продукції в Україні з точки зору державної підтримки, готовності виробників до впровадження принципів органічного виробництва та готовності населення до використання та споживання екологічно чистих продуктів.

Методи дослідження – аналіз літературних джерел, вивчення законодавчої бази щодо органічного виробництва, аналітичне та статистичне оброблення даних, проведення порівняльного аналізу. Проаналізовано законодавчо–правову базу щодо органічного виробництва та екологічно чистих продуктів. Досліджено рівень екологізації ТОВ «Мошурівський консервний завод» як виробника екологічно чистих продуктів. Узагальнено перспективи розширення виробництва екологічно чистих продуктів в Україні.

ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО, ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТІ ПРОДУКТИ,
ЕКОЛОГІЧНЕ МАРКУВАННЯ, ОРГАНІЧНА ПРОДУКЦІЯ, ТВЕРДІ
ПРОМИСЛОВІ ВІДХОДИ, УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СКОРОЧЕНЬ, ТЕРМІНІВ.....	8
ВСТУП.....	9
РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ТА ВИМОГИ ДО ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА, ОБІГУ ТА МАРКУВАННЯ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	12
1.1. Основні поняття та положення щодо якості харчових продуктів.....	12
1.2. Права та обов'язки виробників органічної продукції.....	16
1.3. Сертифікація екологічно чистої продукції.....	21
1.4. Вимоги до зберігання, маркування, реалізації органічної продукції.....	22
1.5. Висновки розділу.....	28
РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТОВ «МОШУРІВСЬКИЙ КОНСЕРВНИЙ ЗАВОД».....	30
2.1. Географічне положення ТОВ «Мошурівський консервний завод».....	30
2.2. Характеристика виробництва ТОВ «Мошурівський консервний завод».....	34
2.3. Охорона атмосферного повітря.....	37
2.4. Регулювання стічними водами.....	42
2.5. Управління водопостачанням.....	43
2.6. Управління відходами.....	49
2.7. Висновки до розділу.....	50
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗШИРЕННЯ ВИРОБНИЦТВА ЕКОЛОГІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ.....	52
3.1. Законодавство щодо підтримки та регулювання органічного сільського господарства.....	53
3.2. Виробники екологічно чистих виробництв в Україні.....	58
3.3. Відношення населення до екологічно чистих продуктів.....	59
3.4. Значення екологічного маркування для поширення екологічно чистих продуктів	72
3.5. Висновки до розділу.....	83

ВИСНОВКИ.....	95
СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	97

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СКОРОЧЕНЬ, ТЕРМІНІВ

КЦ – котельний цех;

НПС – навколишнє природне середовище;

НС – навколишнє середовище;

ОПСВ – цех очищення стічних вод;

РМЦ – (ремонтно – механічний цех);

СЗЗ – санітарно захисна зона;

ТОВ «Мошурівський консервний завод» – приватне акціонерне товариство.

УКР – (управління з капітального ремонту технологічного устаткування цехів з виробництв);

ЦГД – (цех господарської діяльності);

ЦЗП – (цех захисних покриттів);

ЦСГ – (цех складського господарства);

ЦЦР – (цех централізованого ремонту).

ВСТУП

Природне середовище – невід'ємна умова життя людини і суспільного виробництва, оскільки воно є необхідним середовищем існування людини і джерелом потрібних йому ресурсів. Охорона навколишнього природного середовища, раціональне використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини – невід'ємна умова сталого економічного та соціального розвитку України [1].

Під впливом людини відбуваються величезні зміни природного середовища, з чим пов'язана необхідність його охорони. В ХХ ст. людина проклала нові шляхи переміщення енергії і речовини в географічній оболонці, подекуди значною мірою порушивши екологічну рівновагу.

Однак сучасна екологічна ситуація є досить унікальна, оскільки значно зросла інтенсивність і змінилась сама суть впливу людини на природне середовище.

Головний фундамент життя — ґрунти всюди на Землі деградують, зменшуються за площею. Не менш драматична ситуація з водою. В засушливих зонах води не вистачає так само, як і хліба. Глобальною є проблема відходів.

В умовах глобального погіршення екологічного стану у свідомості людей екологічні орієнтири виходять на головний план. Все активніше в останній період обговорюється питання поліпшення якості життя і, перш за все, якості харчових продуктів. Якість продуктів харчування впливає на рівень життя, на демографічні показники, соціальну активність людини.

Екологічною продукцією можна вважати продукцію, яка задовільняє наступним умовам [2]:

- 1) виготовлена з екологічно чистих матеріалів і не містить речовин, яка можуть мати негативний вплив на здоров'я людини;
- 2) виробляється з використанням технології з мінімальним негативним впливом на навколишнє середовище;

3) виробники і постачальники повністю відповідають за безпеку використання продукту не тільки для споживання, а й за вплив на навколишнє середовище;

4) пакувальні матеріали для продуктів нешкідливі, тобто, є можливість утилізувати, або повторно використати.

В цілому, екологічно чисті продукти – це продукти, які сприймаються споживачами як безпечні для здоров'я і ті, які позитивно впливають на людський організм, вони не чинять негативного впливу на навколишнє середовище, і вони не містять небезпечних інгредієнтів.

Основні причини погіршення якості харчових продуктів в Україні наступні.

Інтенсивне забруднення природного середовища значною мірою є наслідком нерационального сільськогосподарського виробництва. Щороку з мінеральними добривами на сільськогосподарські угіддя надходить 193 тис. т фтору, 1,6 тис. т цинку, 620 тис. т міді та 622 тис. т калію. Залишкова кількість пестицидів у продуктах харчування, рослинах і тваринах постійно зростає. Отруйні речовини, які знаходяться у мінеральних добривах, хімічних меліорантах й отрутохімікатах, проникають в організми людей, викликаючи різні захворювання.

На сьогодні людство не може відмовитись від використання пестицидів, адже потенціальні втрати через бур'яни, шкідників і хвороби сільськогосподарських культур становлять 35% світового врожаю. У зв'язку з цим відбувається швидке зростання виробництва хімічних засобів захисту рослин. Разом з тим, підвищення рівня хімізації сільського господарства веде до значного погіршення якості продукції, ґрунтових вод, що зумовлює забруднення близьких річок і водойм, зменшення запасів гумусу в ґрунті. Таким чином, необхідно в кожних конкретних умовах знайти ту межу використання хімії у виробництві сільськогосподарської продукції, яка б стримувала швидкість деградації природного середовища.

Іншою причиною зниження якості харчових продуктів є зростаючий імпорту зарубіжних продуктів в Україну. Не завжди імпортована продукція відповідає екологічним нормативам.

Саме актуальній проблемі органічного сільськогосподарського виробництва та перспективам поширення в Україні присвячена дипломна робота. Основними завданнями дослідження було:

- ознайомлення з нормативно–правовою базою регулювання органічним виробництвом в Україні;
- аналіз діяльності підприємства «Мошурівський консервний завод» з точки зору виробництва екологічної продукції;
- оцінка впливу виробництва «Мошурівського консервного заводу» на навколишнє природне середовище;
- аналіз ринку виробників екологічно чистих продуктів в Україні;
- вивчення відношення населення до споживання екологічно чистих продуктів;
- дослідження значення екологічного маркування для поширення екологічної продукції;
- аналіз перспектив розвитку екологічно чистих виробництв в Україні.

Об’єкт дослідження – впровадження принципів виробництва екологічно чистої сільськогосподарської продукції на прикладі ТОВ «Мошурівський консервний завод».

Предмет дослідження – перспективи розвитку екологічно чистої продукції в Україні .

Мета роботи – оцінка перспектив розвитку екологічно чистої продукції в Україні з точки зору державної підтримки, готовності виробників до впровадження принципів органічного виробництва та готовності населення до використання та споживання екологічно чистих продуктів.

Методи дослідження – аналіз літературних джерел, вивчення законодавчої бази щодо органічного виробництва, аналітичне та статистичне оброблення даних, проведення порівняльного аналізу.

Публікації: опубліковано 1 наукова стаття в фахових виданнях

РОЗДІЛ 1

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ТА ВИМОГИ ДО ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА, ОБІГУ ТА МАРКУВАННЯ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Проблема екологічно чистої сільськогосподарської продукції для України стоїть досить гостро. Це пов'язане з одного боку величезними обсягами імпортованої продукції дуже низької якості. А з іншого боку, для підвищення продуктивності вітчизняної сільськогосподарської продукції використовується все більше хімічних речовин, які, попадаючи у рослини, приводять до значного збитку здоров'ю людей. Ця проблема знайшла своє відображення у державних органах. 6 червня 2019 року був прийнятий закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції», який визначає основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, засади правового регулювання органічного виробництва, обігу органічної продукції та функціонування ринку органічної продукції, правові основи діяльності центральних органів виконавчої влади, суб'єктів ринку органічної продукції та напрями державної політики у зазначених сферах.

1.1 Основні поняття та положення щодо якості харчових продуктів

Закон «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» визначає [3] , що вилучення продукції – заходи, спрямовані на запобігання розповсюдженню, демонстрації чи пропонуванню споживачам продукції, яка маркована як органічна, але не відповідає вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції..

В законі йдеться про те, що відкликання продукції – заходи, спрямовані на повернення оператором продукції, яку продано чи передано споживачу або яка доступна споживачу і маркована як органічна, але не відповідає вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції;

В законі «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» виділяють [3] такі метод як гідропонний метод виробництва – метод вирощування рослин без ґрунту, при якому їхнє коріння розміщується у мінеральному поживному розчині або в інертному середовищі, такому як перліт, гравій або мінеральна вата, до якого додано поживний розчин;

Закон [2] також описує різні повноження реєстрів:

Державний реєстр операторів, що здійснюють виробництво продукції відповідно до вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції (далі – Реєстр операторів), – офіційний перелік операторів, які здійснюють органічне виробництво та/або обіг органічної продукції відповідно до вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, що міститься в інформаційній базі даних;

Державний реєстр органів сертифікації у сфері органічного виробництва та обігу органічної продукції (далі – Реєстр органів сертифікації) – офіційний перелік органів сертифікації, що мають право на проведення сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції, що міститься в інформаційній базі даних;

Державний реєстр органічного насіння і садивного матеріалу (далі – Реєстр органічного насіння і садивного матеріалу) – офіційний перелік органічного насіння і садивного матеріалу, придатного для використання відповідно до вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, що міститься в інформаційній базі даних;

Визначено що заготівля органічних об'єктів рослинного світу – це органічне виробництво, пов'язане із збиранням та частковою переробкою для комерційних цілей природних дикорослих судинних рослин (у тому числі їхніх частин і продуктів життєдіяльності), водоростей та грибів на всіх стадіях розвитку відповідно до вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції. Інспектор з органічного виробництва або обігу органічної продукції це та посадова особа органу сертифікації, яка має спеціальні знання у відповідній галузі органічного виробництва та обігу органічної продукції та відповідає вимогам, встановленим цим Законом[3];

Відповідно до закону «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» [3], маркування – інформація про органічну продукцію, у тому числі державний логотип для органічної продукції, нанесена на етикетку, упаковку, тару, контейнер, контретикетку, кольєретку, ярлик, пробку, листок–вкладиш або на інші елементи упаковки, що супроводжує таку продукцію або посилається на неї відповідно до вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції;

Закон «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» [3] визначає наступні поняття:

неорганічна продукція – продукція, яку можна отримати в результаті неорганічної підприємницької діяльності;

неорганічне виробництво – це таке виробництво, в якому вимоги не є відповідними що до чинного законодавства в галузі отримання органічної продукції;

неорганічний інгредієнт – субстанція ,яку можна отримати підчас не органічного виробництва та яку можна використовувати відповідного актуального законодавства;

обіг органічної продукції – це незалежне від причин переміщення або зберігання органічної продукції з причиною отримання прибутку, крім тих випадків коли прибуток буде отриманий від кінцевого споживача даного продукта;

одночасне виробництво – використання двох різних типів виробництва одночасно;

органом сертифікації – може бути таке підприємство, організація чи один з їх підрозділів, який має право для проведення сертифікації в відповідній області виробництва продукції і внесений до Реєстру органів сертифікації;

органічна продукція – це будь-який від сільськогосподарської продукції, а також корми, які можливо отримати в результаті органічного виробництва;

органічне виноробство – це таке органічне виробництво, до якого входять всі організаційні та технологічні рішення в сфері виноградарства;

органічне виробництво – це повинстю сертифікована діяльність, яка безпосередньо пов'язана з виробництвом сільськогосподарської продукції, і може проводитись тільки із дотриманням всіх вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції;

органічне рослинництво – це таке органічне виробництво, що має пряме відношення до вирощування рослинних культур, а також з їх підготовкою до вирощування відповідно до чинного законодавства України;

органічне тваринництво – це таке органічне виробництво, що має пряме відношення до вирощування сільськогосподарських тварин, а також з їх підготовкою до вирощування відповідно до чинного законодавства України;

органічний харчовий продукт – це такий продукт, який отриманий в результаті виробництва органічного походження і його можна використовувати як продукт споживання;

органічні тварини – тварини (будь-якого походження), вирощені в результаті виокристання органічних продуктів;

перехідний період – процес періоду виробництва від одного із типів продукції при цьому продукт повністю відповідає критерія чинного в Україні законодавства; [3]

потужності – споруди або будівлі, та обладнання обладнання та інші засоби, що безпосередньо може використовуватись в виробництві органічної продукції і на всіх етапах реалізації;

сертифікат – документ підтвердження відповідності виробництва та обігу продукції всім вимогам чинного в Україні законодавства, що видається органом сертифікації;

сертифікація органічного виробництва та обігу органічної продукції – це процес перевірок виробництв для отримання сертифікату;

сільськогосподарська продукція – продукція (товари) рослинного або тваринного походження, що підпадають під визначення груп 1–24 УКТ ЗЕД; [3].

1.2 Права та обов'язки ринку органічної продукції

Відповідно до закону «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» [2]. Дозволяється виробляти та реалізовувати органічну продукцію під своїм комерційним найменуванням точно торговельною маркою (знаком для товарів та послуг);

Виробники мають такі зобов'язані:

- Постійно дотримуватися вимог законодавства України;
- Завжди відкликати та вилучати вироблену ними продукцію, якщо вона є не відповідною до вимог законодавства

- Щороку проходити сертифікацію органічного виробництва та/або обігу органічної продукції для отримання підтвердження відповідності всіх вимогам законодавства;
- Дотримуватись двох сторонніх зв'язків з органами сертифікації, з якими вони уклали договір на отримання сертифікації та надавати їм постій доступ до всіх етапів виробництв та реалізації екологічно чистої продукції;
- забезпечувати вільний доступ для органів державного контролю за відповідністю продукції чинним стандартам втому числі дозволяти вільний відбір проб;
- декларувати всі обсяги реалізованої органічної продукції, яка вводится в обіг;
- затверджувати маркування органічної продукції з органом сертифікації.[3]

Відповідно до закону «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» [3]

Сертифікаційні органи мають такі права:

- вимагати та отримати від виробника документи як потрібні для підтвердження органічного виробництва чинному законодавству;
- приймати будь-які рішення відповідно до сертифікації та що відмови у ній якщо є на це причини;
- приймати будь-які рішення що до сертифікатів відповідно цього Закону;
- відбирати будь-які потрібні проби що підтвердження або спростосування сертифікатів.

Сертифікаційні органи маю такі обов'язки:

- контроль за дотриманням всіх вимог відповідно чи чинного законодавства;
- надавати актуальну інформацію про замовників сертифікації з якими було вкладено угоду, а також всю інформацію про виданні сертифікати до виконвчих органів для актуалізації загальної бази;
- безпосередньо взаємодіяти з центральним органом виконавчої влади;
- надавати будь-яку допомогу центральному органу виконавчої влади, що контролю і реалізацією всіх вимого законодавств адо виробництва;
- проводи кожного року сертифікацію виробництв[3].

Відповідно відно до чинного закону «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» [2], до галузей органічного виробництва належать такі:

- ❖ органічне рослинництво (у тому числі насінництво та розсадництво);
- ❖ органічне тваринництво (у тому числі птахівництво, бджільництво);
- ❖ органічне грибівництво (у тому числі вирощування органічних дріжджів);
- ❖ органічна аквакультура;
- ❖ виробництво органічних морських водоростей;
- ❖ виробництво органічних харчових продуктів (у тому числі органічне виноробство);
- ❖ виробництво органічних кормів;
- ❖ заготівля органічних об'єктів рослинного світу.

Таблиця 1.1

Загальними вимогами до органічного виробництва

1. Відокремлення у часі або просторі виробництва та зберігання органічної продукції, у тому числі ведення обліку такої продукції, від виробництва та зберігання неорганічної продукції і продукції перехідного періоду
2. використання технологій, що відповідають вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції
3. використання переважно відновлюваних ресурсів та власних ресурсів, у тому числі продуктів переробки відходів та побічної продукції рослинного та тваринного походження, за умови що вони відповідають вимогам до органічного виробництва

4. використання технологій, що не завдають шкоди здоров'ю людей, рослинам, добробуту тварин, запобігають забрудненню навколишнього природного середовища або мінімізують його
5. використання харчових добавок, мікроелементів та добавок для технологічних цілей у гранично допустимих кількостях, визначених законодавством у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції
6. використання води як інгредієнта органічної продукції, що відповідає вимогам, встановленим законодавством до води питної
7. заборона змішування одних і тих самих органічних і неорганічних інгредієнтів в одному органічному продукті

В процесі виготовлення органічно чистої сировини заборонено

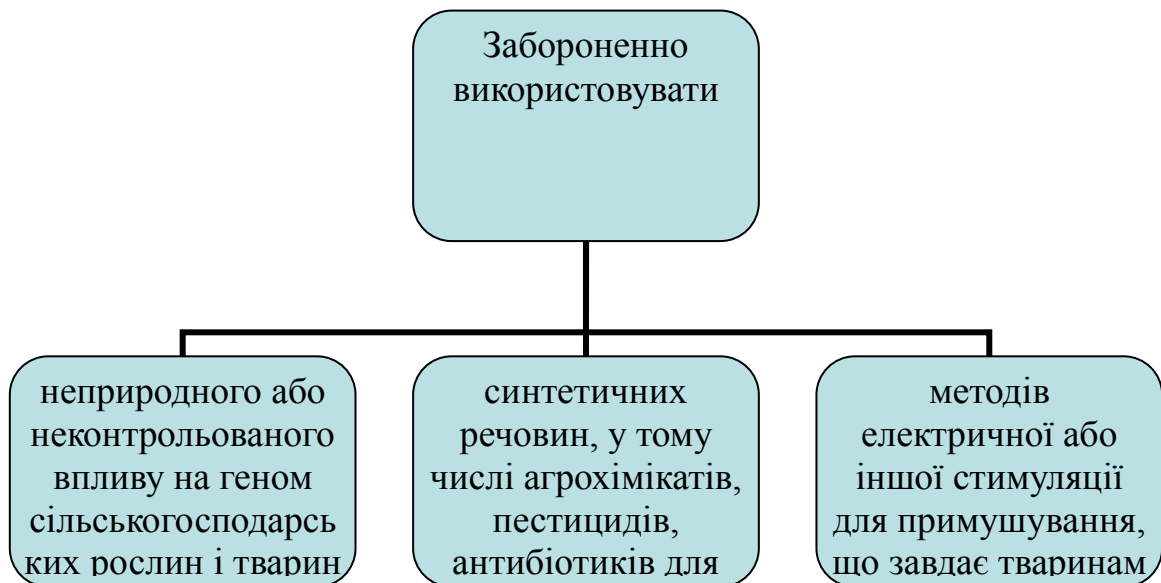

Рис. 1.1. Виготовлення органічної продукції

Виробництва екологічно чистих харчових продуктів пивинні:

➤ в основному використовувати таких методів виробництва як біологічний, механічний та фізичний;

➤ використання під час виробництва органічних інгредієнтів (додана вода та кухонна сіль не включаються у розрахунок відсоткових часток складників органічних інгредієнтів);

➤ вживання належних заходів для уникнення забруднення недозволеними речовинами або продуктами, заходів з очищення і дезінфекції виробничого обладнання та потужностей, а в разі необхідності – заходів з очищення харчової продукції. Усі заходи з очищення повинні фіксуватися оператором;

➤ ведення обліку та документування усіх операцій з виробництва органічних харчових продуктів;

➤ ідентифікація кожної партії органічних харчових продуктів;

➤ вміст у готовому харчовому продукті не більше одного інгредієнта сільськогосподарського походження перехідного періоду.[3]

Додатково є вимога до виробництва органічної виноробної продукції є заборона до використання таких технологічних прийомів:

До органічного виробництва є такі вимоги:

Використання зазвичай для переважно агротехнічних, біологічних, механічних і фізичних;

використання таких методів, які оптимізують якість ґрунтів і все що з ними зв'язано;

використання меліоративних засобів мікробіологічного, рослинного чи тваринного походження та інших речовин;

використання неорганічних засобів захисту рослин, тільки у випадках зазначених законодавством;

заборона на повне використання мінеральних азотних добрив;

проведення постій і регулярних заходів дезінфікації і очищення приміщень вирощування;

використання насіння органічного походження крім тих які встановлені цим Законом;[3]

здійснення повного біологічного контролю за хворобами рослин.

1.3 Сертифікація органічно чистої продукції

За для контролю якості продукції вся продукція підлягає сертифікації та стандартизації. Відповідно правил описаних в законі «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» [3]:

Сертифікація органічного виробництва потрібно проводити щорічно за для контролю, монітизації і збеження відповідності всім критеріям описаним в законі.

У разі підчас перевірки виявлення якихось недоліків органи сертифікації завязують виробника по можливості усунути всі виникнувші недоліки .

Суб'єктами видачі сертифікатів, які засвідчують відповідність всім нормам сертифікації є органи сертифікації.

Якщо особа, має бажання перевести своє виробництво на органічне потрібно укласти договір з сертифікованим органом і надати їм всіх потрібних умов для проведення процесу сертифікації.

Почтом процесу сертифікації є дата підписання договору на проведення сертифікації. У процесі проведення сертифікації і за результатами перевірки визначається чи відповідає об'єкт сертифікації всім вимогам і на основі цього виноситься висновок чи видавати чи не видавати відповідний сертифікат.

Підставами відмови у сертифікації можуть бути:

- виявлення в результаті перевірки не відповідність в одному або декількох етапах виробництва відповідним стандартам і нормам законодавства
- виявлення недостовірності в представлених даних.

Сертифікат видається виробнику якщо всі критерії виконуються відповідно до законодавства.

Строк дії сертифіката становить 15 місяців з дати його видачі. У сертифікаті обов'язково зазначаються:

Дані для видачі сертифікату

<ul style="list-style-type: none"> • Прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи – підприємця/ найменування юридичної особи
<ul style="list-style-type: none"> • Код згідно з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (для юридичних осіб) або реєстраційний номер облікової картки платника податків (для фізичних осіб);
<ul style="list-style-type: none"> • Галузь (галузі) органічного виробництва та/або обігу органічної продукції
<ul style="list-style-type: none"> • Визначення статусу продукції (органічна/перехідного періоду) та її асортимент
<ul style="list-style-type: none"> • Дата видачі сертифікату, дата закінчення строку його дії
<ul style="list-style-type: none"> • Інформація про орган сертифікації, що видав сертифікат
<ul style="list-style-type: none"> • Порядок видачі сертифікату, його дублікату та його форма визначаються Порядком сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції

1.4 Вимоги до зберігання, маркування, реалізації органічної продукції

Після виготовлення продукції її потрібно зберігати, правильно маркувати та реалізувати відповідно до чинного законодавства. Тому для кожного з попередньо зазначених процесів створені відповідні вимоги.

Вимоги до зберігання органічної продукції

1. Для зберігання органічної продукції потрібен активний контроль за ідентифікацією та обліком продукції і неможливість змішування з неорганічною продукцією у тому числі продукцією перехідного періоду.

2. У процесі виробництва заборяється зберігання органічних продуктів з іншими типами продуктів крім речовин передбачених законодавством.

3. Всі принципи зберігання органічного виробництва суворо описані і обов'язкові для виконання.

Головною вимогою до перевезення органічної продукції є

Є перевезення незапакованої органічної продукції повинно здійснюватися лише в опломбованій упаковці, контейнері або транспортних засобах, закритих таким чином, щоб унеможливити відкриття без пошкодження пломби. [3]

До маркування продукції відповідні вимоги:

1. Маркування всієї органічно чистої продукції здійснюється відповідно до чинного законодавства.

2. Продукт може бути позначений як органічний продукт, якщо він виробляється відповідно до вимог органічного виробництва, обігу та маркування для органічних продуктів і містить не менше 95 відсотків органічних інгредієнтів сільськогосподарського походження (за вагою без урахування води та солі) і не більше 5 відсотків (по вазі) неорганічних інгредієнтів, що входять до Переліку речовин (інгредієнтів, компонентів), які дозволено використовувати в процесі органічного виробництва і які переростають у максимальних кількостях. Органічне виробництво такого продукту засвідчується сертифікатом.

3. Під час маркування неорганічних продуктів перелік інгредієнтів продукту відображає інгредієнти, отримані з органічного продукту, тоді як відсоток таких інгредієнтів становить понад 2%. У цьому випадку перелік інгредієнтів по суті становить суму інгредієнтів (крім ваги, води та солі), отриманих масою органічно. У цьому випадку така інформація може відображатися літерами одного кольору та розміру, решта інформації використовується у списку інгредієнтів (інгредієнтів, інгредієнтів), які можуть бути використані в процесі органічного виробництва та які ⌘ Дозволені до використання максимальні кількості.

4. Ринок органічної продукції та ринок маркуються для виготовлення національного логотипу, за винятком випадків, передбачених цією статтею.

Обов'язковим елементом маркування органічної продукції є кодовий номер, що розміщується під державним логотипом для органічної продукції та містить:

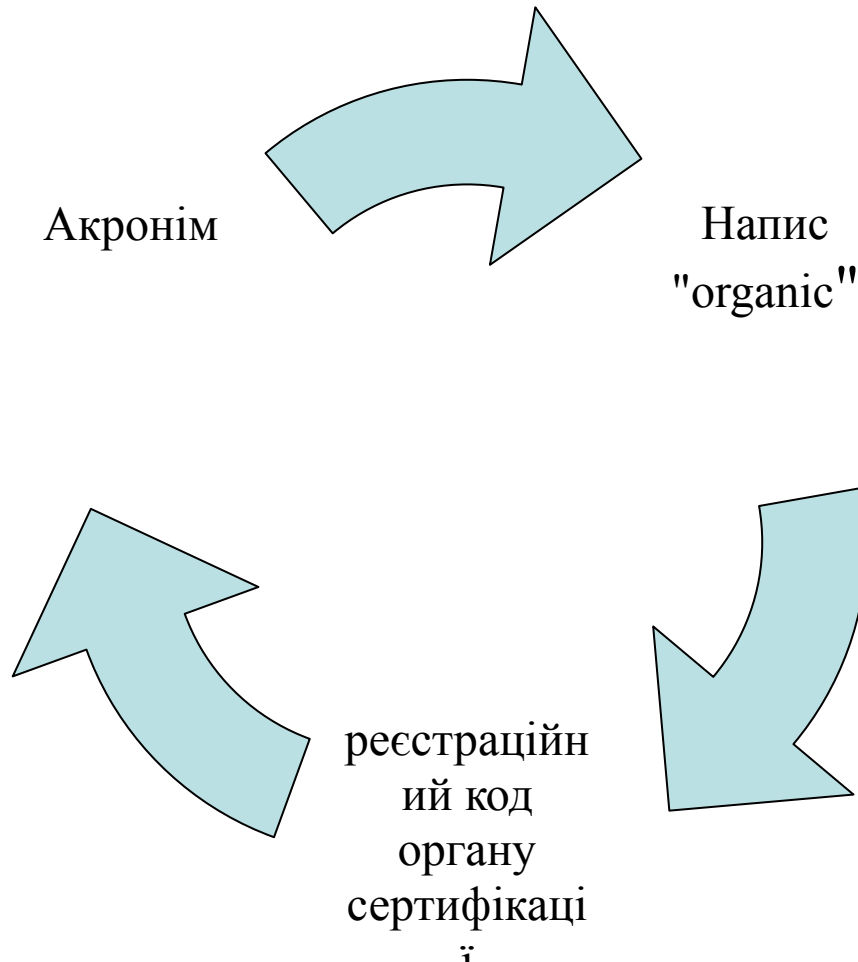

Рис. 1.2. Обов'язкові елементи маркування

Відповідно до законодавства про органічне виробництво, у разі маркування органічної продукції [3], обіг та маркування органічної продукції будуть використовуватися в поєднанні з іншою логікою, яка запроваджується операторами, виробниками органічних продуктів або їх організаціями, якщо закон не застосовується заборонено.

5. Забороняється маркування державним логотипом для органічної продукції сільськогосподарської продукції, що була отримана не в результаті органічного виробництва або є продукцією перехідного періоду, а також використання під час маркування такої продукції будь-яких позначень та написів "органічний", "біодинамічний", "біологічний", "екологічний", "органік" та/або будь-яких однокореневих та/або похідних слів від цих слів з префіксами "біо-", "еко-" тощо будь-якими мовами.

6. Біологічне просування будь-якого неорганічного продукту, включаючи використання слова «біологічний продукт» у своїх назвах та товарних знаках, вважається незаконною рекламою.

7. Окрім торговельного виробництва в країні походження торговельного продукту країни, Україна визнається органічним продуктом, що має відповідний документ про органічне виробництво та обіг такої продукції в країні, а також у письмовій формі оригіналу маркування. "Органічні", "біомедичні", "біологічні", "екологічні", "органічні" та "однопродуктивні" слова, такі як "біо-", "еко-" та ін. Слова "біо-", "еко-" тощо.

Офіційний логотип найсучаснішого продукту буде помітно помітний в законодавстві України, циркулюючи органічну продукцію та виробляючи продукцію, що виробляється у сфері вивісок, що підтверджує підтверджену індосацію та її обіг. Продукція в галузі органічного виробництва, обігу та маркування органіки відповідно.

8. Підприємства мають право накладати величезні екологічні обмеження на продукти та продукти харчування, лише якщо такі продукти були отримані в результаті біологічного виробництва.

9. Основна перешкода біологічному продукту письмового договору про сертифікацію органу зазначена на етикетці реєстраційного коду. Така згода застосовується на королівській незалежній основі.

10. Основні обмеження біологічних продуктів описані в деяких видах статей (детальні регламенти) біологічного виробництва та обороту біологічних продуктів.

11. Логотип державного маркування не дає результатів продуктів органічної продукції та не містить маркування та написів «органічний», «біодинамічний», «біологічний», «біологічний», Екологічні «органічні» та будь-яке з цих слів будь-якою мовою є підробленими покупцями чи замовниками в єдиному жаргоні та похідних словах «біо», «еко» тощо Такі продукти конфіскуються у порядку, передбаченому законодавством. Буде зроблено.

Головні до реалізації

1. Продаж господарського продукту дозволений економічним оператором за наявності копії, виданої оператором, яка прописана відповідно до законодавства у галузі архітектурної продукції, органічної продукції, обігу та маркування. Виробляє продукцію, що стосується продукції.

2. Особи, які займаються виробництвом органічної продукції, приймають реалізацію такої продукції, тоді як оператор повинен підтвердити наявність виданого сертифіката про те, що виробничий процес та його циркулюючий органічний продукт органічного виробництва, обігу та маркування. Як цього вимагає законодавство у цій галузі. За винятком сертифікату (копії) відповідно до цього закону, особи, які беруть участь у продажі органічних маркованих продуктів, зобов'язані цим законом.

3. Продукт, який позначений як органічний, але не відповідає вимогам органічного продукту, вимоги щодо обігу та маркування органічних продуктів продаються неналежним чином. Наскільки хороший маркетинг, вони можуть бути на некомерційному ринку.

Вимоги коригуються в розділі «Вимоги» для опису необхідних обсягів бізнесу

1. Органічні продукти, що перебувають в обігу, підлягають необхідному визначенню.

Кількість органічної продукції зберігається в обігу, подається органами, що сертифікують, операторам. Оператори несуть відповідальність за повноту та точність даного закону за обсяг органічної продукції відповідно до цього закону.

2. Органи з сертифікації вводять в обіг оператори, які збирають матеріали про кількість невідповідної продукції, разом із їхніми угодами про сертифікацію, деякою політикою реалізації центральним органом управління та деякими показниками якості харчових продуктів та центральною адміністрацією. Тіло додало. Влада, яка забезпечує встановлення та реалізацію аграрної політики.

Виплати за сертифікацію несуть відповідальність за повноту та точність описуваних матеріалів щодо кількості органічних продуктів, які були додані до бюрократії навколо операторів, з якими вони припинили дію Угоди про сертифікацію відповідно до цього закону.

3. Процес, термін проголошення та збирання загального матеріалу щодо кількості органічної речовини, що підлягає обігу, визначається центральним органом виконавчої влади, забезпечуючи встановлення та реалізацію державної аграрної політики. Зробіть.

Необхідні робочі місця для експорту традиційних або експорту архітектурних виробів у регіоні Гуджараті України

1. Для продукції, що імпортується в регіон Гуджараті України або вивозиться з України як Україна, традиційна декларація разом із кодом FEA вказує, що продукт є органічним продуктом.

2. Сертифікований як стаття та імпортований на українську територію Афганістану супроводжуватиметься:

Копія відповідної сертифікації щодо органічного виробництва та / або обігу такої органічної продукції в країні походження, внесена до переліку неакредитованих інституційних органів, виданих юридичним органом із сертифікації;

Копія підтвердження замовлення на обіг таких органічних продуктів продовжується видачею законодавчих вимог, сертифікацією та сертифікацією платежів за органічну продукцію.

3. Відповідно до законодавства у галузі органічного виробництва продукції, що сертифікує та маркування архітектурних виробів, разом із копією сертифікату, засвідченої відповідно до ділового експорту з України, разом із підтвердженням порядку обігу гербіцидного продукту Збір, виданий органом, що сертифікує, невідповідні продукти, ротації та цільові органічні продукти.

4. Органічне виробництво сертифікованого продукту та / або сертифікат такого сертифікованого продукту, видане незаконним сертифікаційним органом, разом із копією сертифіката разом з суб'єктами, визначеними як законодавче законодавство відповідно до законодавства, яке не є європейським законодавчим органом Разом.

1.5. Висноовки до розділу

Більшість розвинених країн інтегрували органічне сільське господарство у свою аграрну політику більшою або меншою мірою. Це комплексне питання, яке поширюється на інші галузі соціальної політики та економіки, наприклад збереження навколишнього середовища, охорону здоров'я, регіональний розвиток, зайнятість, соціальні питання та захист прав споживачів.

Тема органічного сільського господарства та виробництва органічних харчових продуктів не була відразу визнана і включена до урядової політики багатьох країн–першопрохідців, вона була інтегрована тільки після того, як активний публічний захист інтересів, лобіювання, підтримка та співпраця між фермерами, розробка та впровадження стандартів органічного виробництва, інформування споживачів були продемонстровані громадськими організаціями.

Як результат, органічні виробники зайняли свою нішу на ринку та мають правове поле для своєї діяльності, у якому вони зараз працюють у багатьох країнах.

Це демонструє важливість підходу “знизу вверху” (від піонерів органічного сектору та споживачів до органів державної влади). Розвиток енергійного органічного сектору заохочує створення зв’язків, уніфікацію великої кількості факторів та побудову співпраці між громадським та державним секторами. У цьому розділі ми подивимося на роль кожного із них і як вони можуть доповнювати один одного

РОЗДІЛ 2

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТОВ «МОШУРІВСЬКИЙ КОНСЕРВНИЙ ЗАВОД»

Мошурівський консервний завод засновано в 1969 році як підприємство по переробці плодів і овочів колгоспу–гіганта «Великий Жовтень», створеного в 1953 році шляхом об'єднання існуючих з 1923 року декількох товариств спільної обробки землі. Але мошурівська культура приготування овочів і фруктів має набагато глибше коріння і сягає XVIII століття, коли Мошурів належав відомому аристократичному роду, графам Потоцьким – багато наших рецептів сягають саме того часу.

У 2008–2009 роках завод було повністю переобладнано, встановлено найсучасніше устаткування. На підприємстві дуже строгим чином контролюється якість продукції, на всіх етапах, починаючи з вирощування плодів і овочів і закінчуючи упаковкою готової продукції.

При вирощуванні овочів і фруктів та в процесі виробництва не використовується жодних штучних консервантів, ароматизаторів, харчосмакових домішок, БАДів, генетично модифікованих організмів тощо.

2.1 Географічне положення ТОВ «Мошурівський консервний завод»

Товариство з обмеженою відповідальністю «Мошурівський консервний завод» знаходиться у Черкаській області, Тальнівському районі, селі Мошурів, пров. Шевченка 14 (рис.2.1).

Рис. 2.1 Місцезнаходження

ТОВ «Можурівський консервний завод» випускаю продукцію під такими торговими марками як «Смачно», «Легенди Трипілля», «Можуров», Мисливський замок» (Рис.2.2.).

Таблиця 2.1.

Торгові марки

1. 	2.
4. 	3.

В асортименті продукції підприємства є овочеві концерви (кабачки, баклажани), джеми та варення (смородина, полуниця, рис. 2.2), які вироблені відповідно до: ДСТУ–3797–98, ДСТУ 1361–95, ДСТУ 3352–96, ДСТУ 3797–98, ДСТУ 2073:2009

Рис.2.2. Продукція підприємства

Після входження до Групи компаній «Razio Group», завод був повністю переоснащено.

Нове болгарське обладнання, яке відповідає суворим європейським вимогам, дозволяє значно підняти якість продукції, що випускається, виключити брак і забезпечити високі санітарні норми.

При надходженні на завод всі сировину проходить ретельну перевірку в спеціально обладнаній лабораторії. Лише після отримання позитивного лабораторного висновку овочі направляються в сортувальний цех.

Завод має один виробничий майданчик, власні склади, поля для вирощування плодів, поля фільтрації, насосну станцію, автопарк.

Підприємство знаходиться далеко від великих міст і промислових центрів.

Відповідно до екологічного законодавства, консервні підприємства належать до V класу небезпеки із санітарно-захисною зоною в 50 м. Відстань до найближчої житлової забудови на південь становить від межі підприємства становить 204 м. В межах СЗЗ інших об'єктів не розташовується (рис.2.3).

Рис 2.3. Схема розташування ТОВ «Мошурівський консервний завод»

2.2 Характеристика виробництва ТОВ «Мошурівський консервний завод»

Виробництво спеціалізується на виготовленні консервованих овочів, джемів, ікри, соків, компотів, чипсів, аджик та гірчиць, мінеральної води, квасу, живого пива, сидру, молока, сметани та йогуртів. І має розгалужену структуру(рис 2.4).

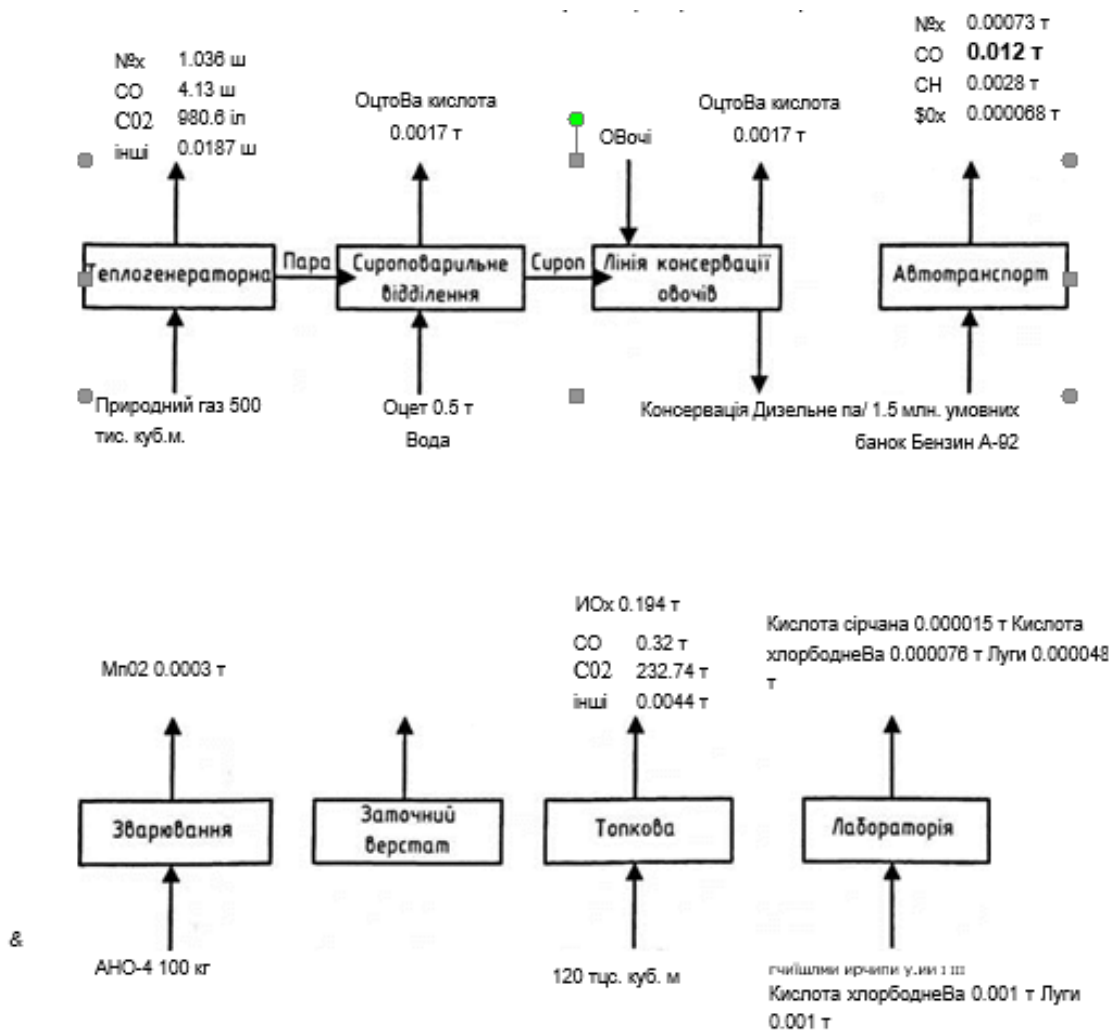

Рис.2.4. Структура виробництва

Принципова технологічна схема виробництва консервованих напівфабрикатів включає до себе наступні операції (рис. 2.5.).

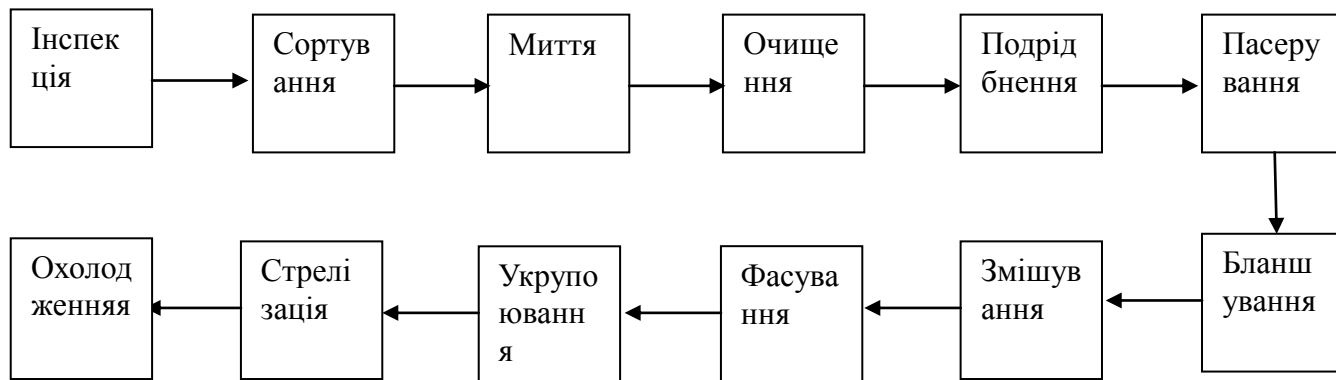

Рис 2.5. Структура виробництва

Інспекція. Проводять на інспекційному транспортері вручну. Сировину інспектують з метою відбраковування ушкоджених та непридатних до переробки овочів.

Миття. Проінспектовану сировину миють у таких типах мийних машин, як барабанного, щіткового, елеваторного, душових пристроях та ін.

Бланшування. Сировину бланшують для зміни структури та покращення подальшого процесу очищення. Під час бланшування шкірочка овочів розм'якшується, що сприяє її простішому відділенню. Бланшування проводять гострою парою, або у киплячій воді протягом 2–5 хв. Операцію виконують у бланшувачах безперервної та періодичної дії.

Очищення. В залежності від виду сировини, що переробляють використовують різноманітні машини для очищення: абразивні, ножові, тощо, або проводять хімічне очищення. Овочі очищують до повного видалення шкірочки. Також видаляють плодоніжки, та частини не придатні до переробки.

Подрібнення та протирання. Пробланшовану сировину подрібнюють в залежності від виду консервів, що виробляються. Для заправочних, гарнірних напівфабрикатів та салатів використовують різальні машини.

Овочі нарізають кубиками, соломкою, брусочками, та ін. Сировину для соусів подрібнюють на дробарках та протирають на здвоєних протиральних машинах до пюреподібної однорідної маси.

Пасерування. Для виробництва заправочних та деяких гарнірних напівфабрикатів подрібнену сировину пасерують у паромасляних печах або у жарильних шафах. Пасерування проводять на тваринних жирах (яловичий або свинячий) протягом 5–10 хв, до появи характерного золотавого кольору.

Змішування. Змішування компонентів проводять безпосередньо на жаровнях, або у спеціальних мішалках. У ємності для змішування подають за рецептурою буряк, пасеровані овочі з жиром і томатну приправу. Її готують з томатної пасти, цукру, солі і перцю. Під час змішування може відбуватися підігрівання маси, якщо воно передбачене технологією. Компоненти змішують до однорідної маси з рівномірно розподіленими овочами.

Фасування та укупорювання. Готовий напівфабрикат фасують у скляну або жерстяну тару на фасувальних машинах, та відразу укупорюють. При фасуванні стежать за рівномірним дозуванням рідкої і твердої частин. Процес фасування та укупорювання повинен перебігати як найшвидше для зменшення мікробіологічного забруднення готової маси.

Стерилізація, охолодження та етикетування. Стерилізацію проводять у автоклавах вертикального та горизонтального типу. Консерви стерилізують згідно встановлених формул стерилізації для знищення залишкової мікрофлори та інактивації ферментів. Після стерилізації консерви охолоджують для того, щоб створити умови несприятливі для розвитку патогенних мікроорганізмів.

Консерви необхідно охолоджувати до температури охолоджуючої води в автоклаві. Охолоджені консерви етикетують та відправляють на зберігання.

2.3 Охорона атмосферного повітря

Загальний викид від підприємств – основних забруднювачів Черкаської області становив 31,3 тис. т, що складає 60 % від викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, які здійснювалися стаціонарними джерелами.

Згідно із "Конвенцією про транскордонне забруднення повітря на великі відстані", яка підписана Українською РСР 16.03.1983 р., визнана необхідність скорочення загальних щорічних викидів окислів азоту, сірчистого ангідриду, аміаку, летких органічних сполук та важких металів (оксиди марганцю, п'ятиокис ванадію, свинцю, хрому, міді) із стаціонарних і пересувних джерел або їх транскордонних потоків. За даними Головного управління статистики у Черкаській області від стаціонарних джерел забруднення переважали обсяги викидів в атмосферне повітря таких забруднюючих речовин, як: діоксид азоту – 10,5 тис. т (20 %), діоксид сірки – 6,7 тис. т (13 %), оксид вуглецю – 2,6 тис. т (5 %), речовини у вигляді суспендованих твердих часток – 0,2 тис. т (0,4 %). Їх частка у загальному обсязі викидів склала 38,4 %.

Постійні спостереження за станом атмосферного повітря здійснюються Черкаським обласним центром з гідрометеорології тільки в м. Черкаси. Лабораторією спостережень за забрудненням атмосферного повітря Черкаського обласного центру гідрометеорології, який має 3 пости спостереження у м. Черкаси, у минулому році контролювалось 4 основних і 14 специфічних забруднюючих речовин, включаючи важкі метали та бензапірен.

Лабораторією проаналізовано 21660 проб повітря, у тому числі по основних інгредієнтах – 9512 (44%), та по специфічних – 12148 (56%).

За даними постійних спостережень максимальні концентрації в порівнянні з минулим роком зменшилися по пилу на всіх постах, оксиду вуглецю в центрі міста у 1,4 рази, по діоксиду азоту на ПСЗ № 3, 4 у 1,3 та 1,7 рази, по сірководню та аміаку на всіх постах, по діоксиду сірки на ПСЗ № 2, 3 у 1,8 та 1,6 рази.

Збільшилися максимальні концентрації по діоксиду сірки, оксиду вуглецю та оксиду азоту на ПСЗ № 4 у 2,3, 1,1 та 1,2 рази, по діоксиду азоту на ПСЗ № 2 у 1,2 рази. Зменшилися середньорічні концентрації в порівнянні з 2015 роком по діоксиду сірки на всіх постах, по сірководню на ПСЗ № 4 вдвічі, аміаку на ПСЗ № 3 у 1,2 рази, по діоксиду азоту на ПСЗ № 2 у 1,5 рази. Збільшилися по аміаку в центрі міста у 1,25 рази та оксиду азоту на ПСЗ № 4 у 1,5 рази.

Вміст інших домішок залишився майже без змін. Високе забруднення (вище 5 ГДК максимально разової) у минулому році у місті не зафіксовано. Тенденція зміни середнього рівня забруднення атмосферного повітря за останні 5 років характеризувалася зниженням по діоксиду сірки, збільшенням по діоксиду та оксиду азоту. По інших домішках рівень забруднення не змінився. По важким металам збільшення спостерігалось майже по всім домішкам крім хрому та цинку.

Впровадження новітніх технологій, пов'язаних з економією палива, встановлення на підприємствах високоефективного очисного обладнання дозволить зберегти та відновити природний стан атмосферного повітря та створити сприятливі умови для життєдіяльності населення.

Для скорочення викидів та забезпечення нормативного стану атмосферного повітря підприємствами області розробляються та впроваджуються заходи по скороченню викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Протягом минулого року на 11 підприємствах області за рахунок коштів підприємств в результаті реконструкції, модернізації, проведення ремонтних робіт, встановлення нового технологічного та пилегазоочисного обладнання, використання палива кращої якості, викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря скоротилися на 6107,928 т.

На підприємстві використовується технологічне обладнання вироблене в СРСР так і сучасне що вироблене в Україні та країнах Європи. Основне обладнання лінії цеху та парогенератор.

Всі роботи на заводі організовані таким чином, щоб викиди в атмосферне повітря не призводили до забруднення атмосферного повітря. На території підприємства такі фонові концентрації забруднюючих речовин (табл. 3.1).

Таблиця 2.1.

Відомості про стан забруднення атмосфери на території підприємства

№	Забруднююча речовина	ГДК (мг/м ³)	Фонові концентрації(мг/м ³)
	Найменування		
1	Оксид заліза	0,04	0,01
2	Марганець та його похідні	0,01	0,004
3	Азот діоксид	0,2	0,008
4	Хлористий водень	0,2	0,08
5	Сірчана кислота	0,3	0,12
6	Оксид вуглецю	5	0,4
7	Оцтова кислота	0,2	0,08

На території підприємства здійснюють роботу 2 котли Baretta Novella Maxima 140 Rai (Італія) та газовий котел відчизняного виробництва Г-2,5-0.9ГМ. Які слугують для забезпечення теплової енергії на підприємстві.

Здійснює викиди двооксиду азоту, оксиду вуглецю, метану, двооксиду вуглецю та оксиду двоазоту.

Установлена в цеху обладнання має індивідуальну систему вентиляції через яку відбувається забруднення атмосфери оцтової кислоти. Обсяги забруднення коливаються в залежності від технології приготування концентрованих продуктів.

Заточний верстат здійснює неорганізований викиди пилуфбразивно–металевого походження близько 0,013 т/рік що не потребує додаткових заходів у зниженні викидів.

Витяжна шафа лабораторії здійснює викиди натрій гідроксиду, хлористого водню, сірчаної кислоти, у зв'язку з невеликою потужністю ненесе значного негативного впливу на стан навколишнього середовища.

Інфрачерві трубчасті газові конвектори які здійснюють опалення складської будівлі. Викидають в атмосферу двооксид азоту, оксид вуглецю, метан, двооксид вуглецю та оксид двоазоту. Технологія й енергетичне устаткування відповідає світовому науково–технічному рівні.

Таблиця 2.2

Викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами

№	Найменування	Фактичний обсяг викидів (т/рік)	Потенційний обсяг викидів (т/рік)
1	Вуглецю оксид	4,4	4.4772
2	Метан	0,0226	0,0226
3	Метали та йс сполуки, в т.ч.:	0,00056	0.00056
4	Заліза оксид	0,0005	0,0005
5	Марганець та його з'єднання	0.00006	0,00006
6	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок	0,013	0,013
7	Натрію гідроксид	0.000048	0,000048
8	Пил абразивно–металевий	0,013	0.013
9	Сполуки азоту	1.27626	1,27626
10	Азоту діоксид	1,274	1,274

Продовження таблиці 2.2

11	Азоту оксид	0,00226	0.00226
№	Найменування	Фактичний обсяг викидів (т/рік)	Потенційний обсяг викидів (т/рік)
12	Діоксид та інші сполуки сірки	0,000015	0.000015
13	Кислота сірчана	0,000015	0,000015
14	Вуглецю діоксид	1302,660	1302.680
16	Кислота оцтова	0.03744	0,03744
17	Хлор та сполуки хлору	0,000076	0,000076
18	Водень хлористий	0,000076	0,000076
Усього для підприємства		5,82374	5,82374

За даними за кількістю видидів підприємством створена порівняльна характеристика фактичних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами з встановленими нормативами на викиди (табл. 3.3).

Табл 2.3

Порівняльна характеристика фактичних викидів з нормативами

Номер Забруднюючої речовини	Найменування забруднюючої речовини	Фактичний викид		Норматив	
		масова концен трація в газопи	величина масового поток у в газах, що відходять, кг/год	масова концентрація в газопиловому поточи, мг/м*	величина масового поток у в газах, що відходять, кг/
1	Вуглецю оксид	108,378	0,0288	250	>5
2	Сполуки азоту, а т.ч.:	117,890	0,0288		
3	Азоту дюксид	117,889	0,0288	500	>5

Номер Забруднюючої речовини	Найменування забруднюючої речовини	Фактич ний викид	Норматив граничнодопус тимого викиду	Номер Забруднюючої речовини	величина масового потоків в газах, що
4	Вуглецю оксид	15,128	0,0396	250	>5
5	Сполуки азоту, в т.ч.:	196,280	0,504		
6	Азоту діоксид	196,277	0,504	500	>5
7	Вуглецю оксид	263,345	0,01168	250	>5
8	Сполуки азоту, в т.ч.:	94,598	0,00432		
9	Азоту діоксид	94,598	0,00432	500	>5
10	Вуглецю оксид	263,496	0,01188	250	>5
11	Сполуки азоту, в т.ч.:	93,963	0,00432		
12	Азоту діоксид	93,963	0,00432	500	>5
13	Вуглецю оксид	262,568	0,01188	250	>5
14	Сполуки азоту, в т.ч.:	93,691	0,00432		
15	Азоту діоксид	93,691	0,00432	500	>5
16	Вуглецю оксид	260,319	0,01188	250	>5
17	Сполуки азоту, в т.ч.:	93,963	0,00432		
18	Азоту діоксид	93,963	0,00432	500	>5
23	Водень хлористий		0,000468		>0,3
24	Неметанові легкі	10,000	0,0288		
25	Кислота оцтова	10,000	0,0268		0.1..2

2.4 Регулювання стічними водами

Основними джерелами водопостачання області є Кременчуцьке водосховище, річки Гнилий Тікич, Рось, Тясмин та підземні водозабори. Водозабезпеченість водою на одного жителя області в середній по водності рік становить близько 1,537 тис. м³, в маловодний рік – 0,99 тис. м³, в дуже маловодний рік припадає біля 0,47 тис. м³. За даними статистичної звітності за формою 2–ТП (водгосп) загальний водозабір в минулому році становив 175,9 млн м³. У порівнянні з 2015 роком (174,3 млн м³) забір води збільшився на 1,6 млн м³ (0,9 %)

Використання води у минулий році становило 141,9 млн м³, в тому числі: на виробничі потреби – 81,39 млн м³, побутові потреби – 25,38 млн м³, зрошення – 10,05 млн м³, сільськогосподарські потреби – 25,11 млн м³.

На сьогоднішній день підприємство скидають свої стоки в басейн для ,який розміщений на полі №5 згідно договору з КП «ТЕМП» Мошурівської сільської ради від 16.02 2013 №1 в осязі 52,53 тис м³/рік.

Насамперед, кожен вид стічної води очищуватися механічно. Цей процес проводиться для того, аби вилучити з стоків різноманітні нерозчинні та мінеральні домішки, що можуть завадити подальшому процесу очистки. До таких часточок відносять пісок, осад різного походження тощо. Для механічного очищення використовують відстійники.

Як основну стадію очищення стоків на ТОВ «Мошурівський концервний завод» використовують біологічне очищення. В основі принципу лежить окиснення забруднень мікроорганізмами, що знаходяться в активному мулі, з яким змішують стоки.

Також для очистки стічних вод використовується біофільтр. Біофільтр – це споруда, зазвичай циліндричної чи прямокутної форми, висотою близько 2 метрів, що містить завантаження (керамзит, скло, гумові кульки, пластмаса), покрите біоплівкою, яка окиснює стічну воду, що проходить крізь завантажений шар. [34,35].

2.5 Управління водопостачанням

У минулому році в поверхневій воді об'єкти скинуто 110,7 млн м³ зворотних (стічних) вод, що на 4,3 млн м³ більше в порівнянні з 2015 (106,4 млн м³). Це відбулося за рахунок збільшення скиду недостатньо–очищених та нормативно–чистих без очистки стічних вод

Постійні спостереження за станом водних об'єктів області, в межах повноважень, здійснюють Черкаське регіональне управління водних ресурсів (Кременчуцьке водосховище, р. Дніпро, р. Рось, р. Тясмин), Черкаський обласний центр з гідрометеорології (Кременчуцьке водосховище), Державна установа "Черкаський обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України" (55 річок області, 92 контрольних створи, зокрема: Кременчуцьке водосховище, р. Золотоношка, р. Рось, р. Тясмин, р. Вільшанка, р. Іринка, р. Гірський Тікич, р. Шполка тощо) у визначених контрольних створах.

Крім того, у минулому році Державною екологічною інспекцією у Черкаській області проведено аналітичний контроль поверхневих водних об'єктів на 103 створах 14 річок (Вільшанка, Золотоношка, Ірклій, Косарка, Краснопілка, Ревуха, Росава, Рось, Сріблянка, Суха Згар, Тясмин, Шполка, Удич, Уманка) та 20 ставків в Городищенському, Жашківському, Звенигородському, Корсунь–Шевченківському, Уманському, Черкаському районах області, Кременчуцькому та Канівському водосховищах.

За інформацією Державної установи "Черкаський обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України" впродовж минулий року із водойм I категорії досліджено 59 проб води за санітарно-хімічними показниками. Відхилень від встановлених нормативів не зафіксовано. За даними лабораторних досліджень якість води у водоймах II категорії не відповідає встановленим нормативам по санітарно-хімічним показникам у 60 (8,1%) пробах.

За інформацією Черкаського обласного центру з гідрометеорології спостереження за станом хімічного забруднення поверхневих вод проводились на 6 водних об'єктах, в 11 пунктах. Відбір проб води на річках проводився в основні фази водного режиму.

Програма спостережень передбачала візуальні спостереження та визначення концентрацій розчиненого у воді кисню, головних іонів (хлоридів, гідрокарбонатів, кальцію, магнію, натрію, калію, суми іонів), біохімічного споживання кисню, біогенних речовин, забруднюючих речовин (нафтопродуктів, фенолів, синтетичних поверхнево активних речовин, важких металів).

Концентрації важких металів не визначались в р. Вільшанці та р. Тясмин. Загальна кількість відібраних проб води у минулому році становить: по річці Рось – 8 ; по річці Вільшанка – 4; по річці Тясмин – 4; по річці Велика Вись – 6; по Канівському водосховищі, 1 км вище міста Канева – 8; по Кременчуцькому водосховищу, 0,5 км нижче міста 56 Канева – 8, по Кременчуцькому водосховищу в акваторії м. Черкаси – 108; в районі пристані Адамівка – 12. Оцінка якості поверхневої води за гідрохімічними показниками проводилась відповідно до норм рибогосподарського призначення.

Водні об'єкти Черкащини залишаються забрудненими переважно сполуками важких металів (марганцю, міді, цинку, хрому шестивалентного, залізом загальним), фенолами, дещо менше сполуками азоту.

В минулому році спостерігались випадки високого забруднення поверхневої водиміддю – р. Рось в створі 3 км нижче міста на рівні 37 ГДК та р. Тясмин на рівні 38 ГДК; цинком – від 11,8 до 15,1 ГДК – річки Рось та Канівського водосховища в акваторії м. Канева; марганцем – від 10,2 до 12,1 ГДК – річки Тясмин, Кременчуцького водосховища в акваторії м. Канева та м. Черкаси в створі 6 км нижче міста. Випадків екстремально високого забруднення не спостерігалось. Під екстремально високим забрудненням поверхневих вод прийнято рівень, який перевищує ГДК у 100 разів, зниження розчиненого у воді кисню до значень 2 мг/дм³ . Серед природних чинників найбільший вплив на якість води має величина водного стоку, збільшення якого приводить до змін в мінералізації води. Мінера–лізація поверхневих вод Черкащини має широкий діапазон значень. Найменш мінералізованими є води водосховищ Дніпра (315,0 – 369,0 мг/дм³).

Найбільша мінералізація води відмічалась в річці Тясмин (864 мг/дм³) та річки Вільшанка (762 мг/дм³).

За даними Черкаського регіонального управління водних ресурсів згідно середньорічних результатів аналізів по контрольованим створам склад і якість річкової води відповідала нормативним вимогам СанПіНу № 4630–88 "Охорона поверхневих вод від забруднення", перевищення ГДК по хімічному споживанню кисню протягом року спостерігалось лише 57 у Кременчуцькому водосховищі. Значення інтегральних показників якості води дозволяють віднести воду Кременчуцького водосховища до II класу – добрі, 3 категорія – добрі.

Впродовж минулого року Державною установою "Черкаський обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України" із джерел та мереж централізованого водопостачання досліджено 4163 проби питної води за санітарно–хімічними та 6074 проби – за мікробіологічними показниками. Гігієнічним вимогам не відповідали 253 (6,1%) та 304 (5,0%) проби відповідно (у 2015 році – 5,4% та 4,6%).

Питома вага проб питної води із відхиленнями від гігієнічних вимог за санітарно – хімічними показниками (переважно – загальна жорсткість, вміст заліза, марганцю) перевищувала середньообласний показник в Золотоніському (24,5%), Катеринопільському (16,3%) та Тальнівському (33,8%) районах, за мікробіологічними (загальне мікробне число, коліформи) – Городищенському (17,3%), Уманському (14,3%) та Золотоніському (23,5%) районах. Із джерел нецентралізованого водопостачання (приватні та громадські свердловини і колодязі) досліджено 3188 проб питної води за санітарно– хімічними показниками та 1788 проб – за мікробіологічними. Гігієнічним вимогам за санітарно–хімічними показниками не відповідали 1181 (37,0%) проба (переважно за вмістом нітратів у приватних колодязях) та 285 (15,9 %) проб – за мікробіологічними показниками (у 2015 році – 38,6% та 13,5% відповідно).

Вище середніх по області виявлено проб за санітарно–хімічними показниками у м. Сміла (47,1%), Жашківському (56,3%) та Корсунь–Шевченківському (65,8%) районах, за мікробіологічними – 62 Кам'янському (43,8%), Уманському (34,8%) та Корсунь–Шевченківському (56,9%) районах.

Основними причинами низької якості питної води водопроводів, зокрема у сільській місцевості, є незадовільний санітарно – технічний стан водогінних і каналізаційних мереж, відсутність ефективного власника, спеціалізованих служб експлуатації водопровідно–каналізаційного господарства, виробничого лабораторного контролю якості води тощо. За даними ВООЗ до 80 % інфекційних і неінфекційних захворювань, третина випадків онкологічної патології товстого кишечника, сечового міхура виключно пов'язані з вживанням недоброякісної питної води.

Від 16 квітня 2014 року ТОВ «Мошурівський консервний завод» має право на спеціальне водокористування. Для забезпечення потреб підприємства водними ресурсами на території підприємства функціонують дві свердловини :

свердловина №359 глибиною 83 м та потужністю 10 м³/год та свердловина № 1 глибиною 100 м та потужністю 5 м³/год. Ліміт забору води яких становить 59,57 тис. м³/рік та 244,25 м³/добу.

Підприємство використовує пряму систему водопостачання у якій свіжа вода забирається із водойми, при необхідності підлягає очищенню і після використання на промисловому підприємстві скидається у водойму (рис 3.1). [26].

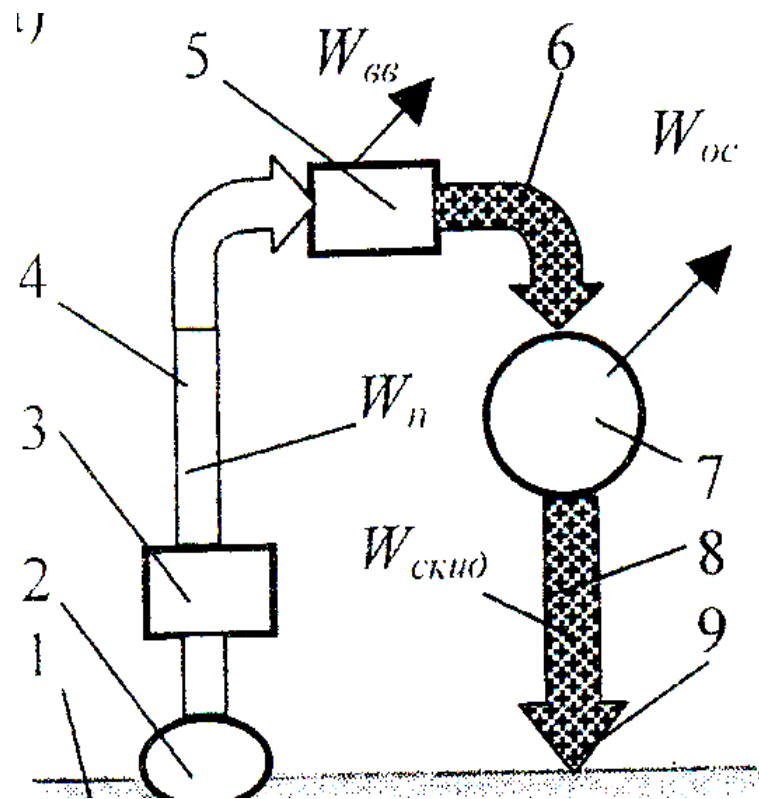

Рис 2.1. Схема прямого водопостачання

Підчас виробництва використовується велика кількість води для нагрівання і охолодження тому для зменшення її використання пропонується впровадження схеми з повторним використанням води (рис.3.2) відрізняється від попередньої тим, що забруднену в першому виробничому процесі повторно використовують в другому виробничому процесі. При цьому якість води після забруднення першим виробничим процесом має задовольняти потребам другого виробничого процесу.

При цьому вода тільки нагрівається і не забруднюється якимись компонентами. Ця нагріта вода (стічна вода) повторно використовується іншими споживачами, які забруднюють цю воду і на пред'являють завищених вимог до температури води, вони скидають свої стічні води після відповідної очистки. Ця схема більш прогресивна, ніж перша, оскільки дозволяє зекономити приблизно у два рази кількість свіжої води

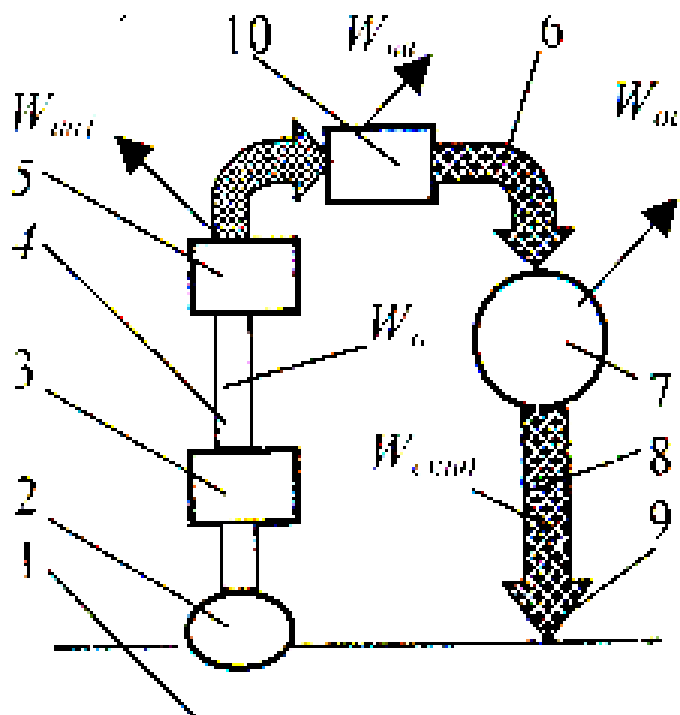

Рис 2.2. Схема з повторним використанням води

2.6 Управління відходами

Крім основних відходів які забруднюють атмосферу і водойми т апідприємстві утворюються інші відходи як скlobій, целюлозно–паперові та поліетиленову плівку, та інші побутові відходи.

Склобій це непридатні для прямого використання вироби або частини виробів зі скла, які втратили експлуатаційну цінність, а також вироби з непоправним браком, залишки від виробництва та обробки скляних виробів, бите побутове та промислове скло. Склобій використовується як особливо цінна вторинна сировина для виробництва скляних виробів. [27,28].

Виділяють кілька основних видів склобою: білий (із прозорого скла), кольоровий (із різнобарвного скла) та змішаний склобій.

Скlobій має значно нижчий температурний поріг при плавленні, ніж звичайна сировина.

Це означає, що при однакових затратах енергії буде виплавлено більшу кількість склотари, і, таким чином, зменшено викиди в атмосферу.

Скло є єдиним пакувальним матеріалом, який може виготовлятися у «закритому циклі». Це означає, що коли скlobій є 100% утилізованим і використовується при виготовленні нових пляшок чи банок, на сміттєзвалища не потрапляють жодні відходи від скляної упаковки. Тому для утилізації скlobою підприємством заключено договір з ТОВ «ЕКОКЛИНКЕР» м.Умань про утилізацію скlobою. За минулий рік ТОВ «Мошурівський консервний завод» 15520 кг скlobою.

Целюлозно–паперові відходи включають в себе виристаний папір та картон для його утилізації заключено договір з ТОВ «ЕКОКЛИНКЕР» м.Умань завдяки якому протягом минулого 2017 року було утилізовано 3900 кг паперових виробів.

Для утилізації поліетиленової плівки та інших побутових відходів було заключено договір з ПП «Комунальник» м.Тальне які централізовано вивозять відходи на полігони побутових матеріалів і там шляхом спалювання утилізують їх. Протягом минулого року було утилізовано 5630 кг поліетеленевої плівки та та 85940 кг інших побутових відходів.

2.7 Висновки до розділу

ТОВ «Мошурівський консервний завод» відноситься до підприємств із середнім обсягом виробництва харчової промисловості

Річні обсяги виробництва якого становлять :

- Ікри кабачкова та баклажанна 650 – 700 тис банок/рік
- Консервовані огірки та томати 100 – 150 тис банок/рік
- Аджика 450 – 500 тис банок/рік
- Овочеві мікси 400 – 500 тис банок/рік

- Соки 100 тис банок/рік
- Джеми та варення 100 тис банок/рік

Сировиною виробництва є овочеві та фруктові продукти місцевого вирощування.

Споживачами є всі регіони України та країни Європи такі як Німеччина, Болгарія, країни Прибалтики, також Ізраїль та Сполучені Штати Америки

Джерелами забруднення атмосферного повітря є котли, витяжна шафа лабораторії, газові конвектори. Вид стічної води очищується механічно.

Як основну стадію очищення стоків на ТОВ «Мошуріський консервний завод» використовують біологічне очищення. В основі принципу лежить окиснення забруднень мікроорганізмами, що знаходяться в активному мулі, з яким змішують стоки. Також для очистки стічних вод використовується біофільтр.

Підприємство використовує пряму систему водопостачання у якій свіжа вода забирається із водойми, при необхідності підлягає очищенню і після використання на промисловому підприємстві скидається у водойму.

Підчас виробництва використовується велика кількість води для нагрівання і охолодження тому для зменшення її використання пропонується впровадження схеми з повторним використанням води. Крім основних відходів які забруднюють атмосферу і водойми т а підприємстві утворюються інші відходи як склобій, целюлозно-паперові та поліетиленову плівку, та інші побутові відходи.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗШИРЕННЯ ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

Споживачі України надають перевагу натуральним продуктам, оскільки вони повинні зупинитися на своїх закупівлях.

В даний час сільське господарство є єдиним регульованим видом сільського господарства, заснованим на стійкості органічного сектору у світі. Якщо в Україні є спосіб підтримати органічний сектор, це перш за все система валідації для поліпшення логістики надійного планування та органічної продукції. Я вважаю, що Україна є надзвичайно позитивною для потенційного виробництва. Причиною успіху та збалансованого розвитку органічного сектору є реалізація першої та належної стратегії. [7]

Окрім ланцюжка поставок та розвитку ринку, включаючи маркетингове середовище (дослідження, освітні та консалтингові послуги) (маркетинг, комунікації тощо), у цій стратегії є рішення, і їх слід враховувати.

Ця стратегія повинна зайняти багато років, щоб досягти стабільної та перспективної політики, постачання якої буде повністю зосереджено на ланцюжку, що, в свою чергу, не лише допоможе у виробництві сільського господарства, але й допоможе в переробці та збуті галузей. І, найголовніше, така стратегія повинна отримати підтримку міністерства високого рівня.

Багато країн дізналися на власному досвіді, що розвиток сильного та органічного сектору не завжди є легким завданням, оскільки створюється стабільний і зростаючий ринок органічної продукції. Наприклад, Нідерланди в минулому вважали, що лише невеликий відсоток виробництва є продуктивним, а отже, ризикованим, органічні ринки швидко збільшують попит і падають ціни та доходи. З цієї причини Нідерланди змінили свою політику щодо політики попиту.

Крім того, уряд Нідерландів, фермери, переробники, торговці, роздрібні торговці, банки та неурядові організації вирішили досягти домовленості не лише про розширення місцевого ринку, а й на експорт та імпорт органічної продукції. [10]

Організація найвищих показників продажів через торгові мережі передбачається в органічному секторі. Україна, завдяки своєму родючому ґрунту та низьким витратам на оренду землі, може скористатися зростаючим попитом на органічну продукцію. Україна може вчитися на негативному та позитивному досвіді (найкращій практиці) українських країн.

Особливо зараз, що український уряд впроваджує нові пілотні програми та політику у сфері сталого розвитку сільської місцевості (включаючи масштаби структур співпраці) та земельну реформу для підтримки економічного та соціального розвитку сільських територій в Україні. Працює Ще одна дуже важлива сфера, яка набуває все більшого значення – це безпека та якість їжі. Зростаючий сектор роздрібної торгівлі в Україні, зокрема, великі супермаркети та алмазні ринки шукають місцевих постачальників, які можуть гарантувати високу якість та перевірені добавки (органічні) продукти харчування. Ця рушійна сила може також мати позитивний вплив на стійке сільське господарство [11]

3.1 Законодавство для підтримки та регулювання органічного сільського господарства

У цьому розділі описано законодавство щодо підтримки та регулювання органічного сільського господарства в Європейському Союзі. На перший погляд, це може здатися недоцільним у неєвропейських країнах. Хочу наголосити, що це неправда.

Для країн Східної Європи ЄС є одним з головних торгових та політичних партнерів. Тому для цих країн важливо, щоб євреї займалися системою союзних країн, питаннями права (координуючи нормативно-правову базу) та системою контролю, що стосується, перш за все, якості та безпеки продуктів харчування. Це стосується і органічної їжі. Сільськогосподарські реформи дають можливість розвивати органічне сільське господарство за підтримки держави. [14]

Наприкінці минулого століття субсидіюване сільське господарство в Європейському Союзі було скасовано: це загрожувало навколишньому середовищу, надлишок виробництва негативно впливав на світову торгівлю, коли надлишок товарної продукції зменшував собівартість продажу, пошкоджуючи їх простір. Понад 10 років ретельно вивчається доцільність таких сучасних засобів. Субсидії на виробництво традиційної сільськогосподарської продукції стали неефективними.

Тому уряди домовилися про концепцію, що фермери розвивали самостійно за допомогою соціально свідомих фермерів, а концепція органічного землеробства виявилася цілком життєздатною, життєздатною та ефективною. В даний час багаторічне культивування (рис.) Широко використовується (по-різному в різних країнах). Органічне землеробство є центральною, соціальною та екологічною цінністю цього нового народження. [15]

Сільське господарство перебуває у скрутному становищі у світі, і один із секторів отримує високу державну підтримку. Це означає, що сільське господарство більше піддається політичному впливу, ніж більшість інших галузей економіки. Це також має великий (і руйнівний) парадокс у сільському господарстві: з одного боку, Європа є надлишком продуктів харчування у всіх розвинених країнах (зліва). З іншого боку, в країні, що розвивається, люди – козли.

Як свідчили Союз та Продовольча та сільськогосподарська організація (FAO) на Всесвітньому саміті з питань продовольчої безпеки в Римі 2009 року, рішення цих заворушень не приносить стравам, що розвиваються, надмірного виробництва. Загальний чат Lounge Необхідно створити умови для стійких та продуктивних сільськогосподарських систем у всьому світі.

Рис 3.1. Багатофункціональне сільське господарство

Сільськогосподарська політика (загальні субсидії) Джерело: Mt. Lead, 1994 Сільськогосподарська політика, САР, була створена в 1957 році. Основним її призначенням було виробництво доступної їжі. Ця мета була швидко досягнута. [15]

Субсидовані ціни на продовольство сприяли агрокультуванню та індустріалізації сільського господарства багатьох європейських країн, що, на жаль, має певні негативні наслідки, особливо для навколишнього середовища. Надлишок, отриманий державними субсидіями на їх продовольство, здебільшого експортувався в країни, що розвиваються, що дало цим фермерам можливість отримувати дохід у цих країнах.

З цієї причини, після тривалих переговорів, у 1994 році, згідно Генеральної угоди про торгівлю та транспорт і торгівлю (ГАТТ), до вільної торгівлі у світі включаються обмеження щодо безоплатної субсидії на виробництво одного продовольства. З цього часу цей документ став основою Всесвітньої організації торгівлі (ВНТ). Відтоді уряди відчули потребу в кардинальних змінах у своїй аграрній політиці в розвинених країнах (особливо в Європі та США). У Європейському Союзі його очолювали (особливо чітка позиція та конкретні умови окремих країн–членів ЄС), особливо для створення програми 2000 року та загальних реформ спільної сільськогосподарської політики Європейського Союзу (САР). Є більше кроків.

Розвинені країни не повністю субсидують свої системи сільського господарства. Однак субсидії на розвиток сільської місцевості зараз надаються, виробничі потужності перетворюються на виробничі об'єкти (у вигляді прямих платежів), наголошується на 14 екологічному добробуті, охороні навколишнього середовища, продовольчій безпеці та безпеці. Ці фактори сприяють урядам розвинених країн, особливо в Європейському Союзі, які визнають переваги органічного сільського господарства та споживання.

Перехід до органічного сільського господарства – це покроковий процес, який використовують окремі фермери у відповідь на ринкові можливості та системи субсидій. Підтримка органічного сільського господарства у розділі Європейського Союзу швидко зростає як друга КПЗ, яка складається з добровільних програм. У країнах ЄС органічне сільське господарство підтримується екологічними заходами, спрямованими на більш продуктивних фермерів (або менше коштів), пов'язаних із сільськогосподарським виробництвом, що приділяє більше уваги захисту навколишнього середовища та добробуту сільськогосподарських тварин. Що то [24]

Неможливо перетворити все сільське господарство на органічне за один день, тому ЄС розробив багато інструментів для підтримки сільського господарства. У Європейському Союзі прями платежі доступні всім фермерам, які мають основні вимоги щодо охорони навколишнього середовища та добробуту тварин (Єдина схема платежів, ДДС). Органічні фермери можуть подавати заявки на додаткові субсидії, які зазвичай виплачуються в країнах, які не є членами ЄС, через добровільне земельне середовище; фермери, які працюють у традиційному та органічному сільському господарстві, застосовуються до різних схем субсидій. Рік Спільної аграрної політики Європейського Союзу щодо нової схеми єдиного платежу, що додається до розміру площі плантацій, змінив стару систему виробничих систем (звану "відключення"). Хрестова покірність »означає виконання вимог, необхідних для досягнення дотримання Союзного Хреста.

Цим фермерам необхідно: 1) задовольнити потреби в хороших сільськогосподарських та екологічних умовах (ДАЕК) та 2) задовольнити потреби в безпеці харчових продуктів (громадське здоров'я), стандартах охорони здоров'я та добробуту тварин, а також довкілля. Захищає Якщо фермери не відповідають цим вимогам, прями платежі, які надаються лише у випадку колишніх, можуть бути зменшені або припинені.

Щоб подати заявку на оплату згідно з частиною другою Спільної сільськогосподарської політики, від фермерів повинно вимагати розподіл усіх умов договору. Основи органічних субсидій в Європейському Союзі Перша частина спільної сільськогосподарської політики Перший стовп ОСП є основною метою розділу 15 загальної сільськогосподарської політики та нефункціональними функціями сільського господарства, які є основними дивідендами сільського господарства.

3.2 Представники екологічно чистих виробництв в Україні

З огляду на зростання популярності продуктів, вирощених без застосування хімічних препаратів, органічне фермерство виглядає привабливою галуззю для інвестування, вважають в компанії. Деякі українські підприємці вже повною мірою оцінили переваги такого бізнесу. 5 найбільш вдалих проектів.

1. ПП «Агроєкологія» — найстаріше в Україні сільськогосподарське підприємство, що працює виключно за технологіями органічного землеробства. Загальна площа його угідь складає більш ніж 8 тис. га, а історія «Агроєкології» налічує майже 40 років. Підприємство повністю відмовилось від застосування хімічних добрив. Натомість використовують гній і рослинні залишки, а раз на чотири роки урожай залишають незібраним. Землю в «Агроєкології» не орють, її «розчісують», стежачи, щоб борозна не була глибшою за 3–4 см. Крім вирощування зернових, підприємство займається тваринництвом і переробкою продукції. «Агроєкологія» виробляє соняшникову олію та різні види борошна.

2. ПрАТ «ЕтноПродукт» — українсько–швейцарське підприємство засновано у 2008 році. На сьогодні компанія володіє 4 тис. гектарів екологічно чистої землі в Чернігівській області, а також фермою, на якій утримують 1000 голів великої рогатої худоби. Підприємство займається повним циклом переробки і постачає не сировину, а вже готовий сертифікований продукт: сире і пастеризоване молоко, сметану, кефір, йогурт, масло, мед, м'ясо, ковбаси, овочі, а також зернові й бобові.

3. ПП «ГАЛЕКС–АГРО» — ще один українсько–швейцарський проект. В Житомирській області представники підприємства знайшли ділянку сільгоспугідь, що не оброблялась близько 20 років, що дозволило зекономити час для отримання органічного сертифікату. Компанія володіє молокозаводом потужністю 30 тонн на добу, а також обробляє 8,5 га екологічно чистих земель.

4. ТОВ «Органік Оригінал» (ТМ «Екород») за 6 років вийшло до топових еко–виробників. Гасло компанії, зорієнтованої на виробництво бакалії, звучить так: «Екород — натуральний город». Підприємство має досягнення не лише в Україні: у Варшаві на Organic Marketing Forum соняшникову олію холодного віджиму «Екород» було визнано кращим органічним продуктом Східної Європи 2013 року.

5. ТОВ «Старий Порицьк» — один із небагатьох прикладів, коли органічний бізнес розвивався не з нуля: у 2010 році його власник трансформував традиційне господарство у екологічно чисте. Основні напрямки діяльності компанії — молочне тваринництво і рослинництво. В 2016 році «Старий Порицьк» розширив виробництво, заснувавши першу на території Західної України органічну сироварню. Тут пропонують вершкове масло, моцарелу, сулугуні, бринзу та інші види сиру. Таке збільшення потужностей дозволило компанії піднятися на друге місце у рейтингу органічних підприємств України

3.3 Відношення населення до екологічно чистих продукти

Дослідження організацій Федерації України показує, що нинішній ринок попиту на органічну продукцію в Україні з початку 2000–х років збільшився з 400 000 євро в 17 мільйонів євро в 2015 році. Однак, незважаючи на сподівання на збільшення органічного споживання, використання прізвищ домогосподарств відіграє другорядну роль в Україні, завдяки поточному завершенню Організації в Україні.

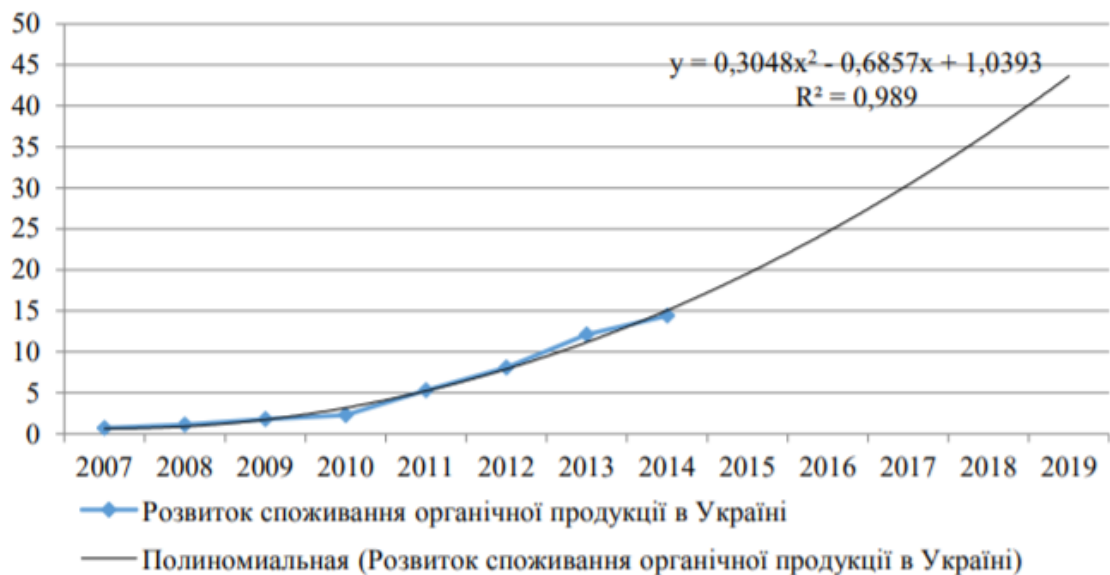

Рис 3.2. Динаміка споживання органічної продукції в Україні

Використовуються для збору основної інформації для опитувань через Інтернет. Перевагами цього методу є простота розподілу запитань, дешева чуйна можливість такого роду запитів, щоб в будь-який підходящий час відповісти на ідеальні запитання. Сьогодні існує багато способів відповіді респондентів в Інтернеті. Простий спосіб – використовувати технологію Google Forms, оскільки вона загальнодоступна та проста у використанні. Щоб зібрати інформацію, все, що вам потрібно зробити, це підключитися до анкети загальнодоступних респондентів опитування. Перевагою цього методу опитування є автоматизація аналізу зібраних даних (рис. 4).

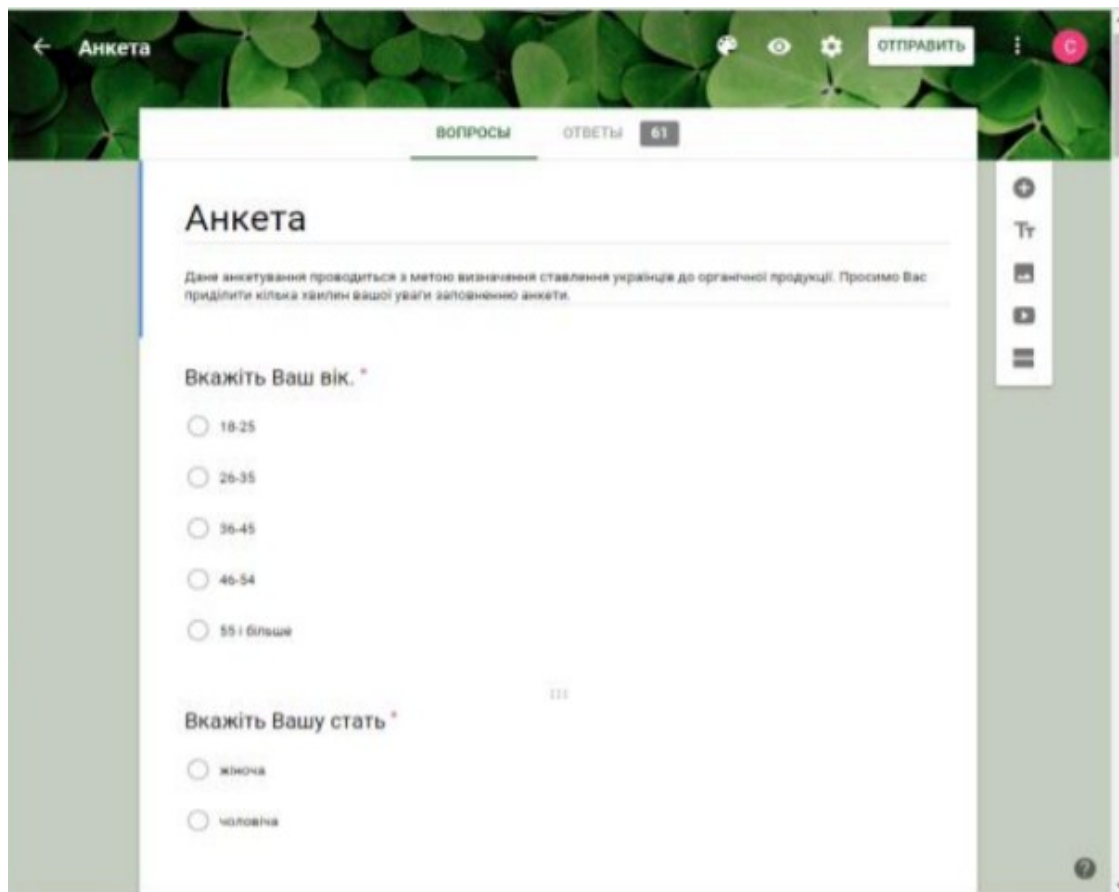

Рис.3.3 Фрагмент анкети для інтернет–опитування

Анкетування проводиться з метою визначення ставлення мешканців українців до органічної продукції і визначення ключових показників формування її позитивного іміджу. Для проведення сегментування були обрані такі критерії: вік, стать, сфера діяльності респондентів. Найбільшу частку за сферою діяльності серед опитаних, кількість яких склала 258 осіб, мали студенти (43 %), що і не дивно з огляду на їх активність у соціальних мережах, та службовці (25 %). 10 % опитаних – підприємці, що свідчить про високий рівень ділової активності респондентів. Також серед опитаних – 13 % пенсіонерів і 9 % домогосподарок.

Переважає більшість опитаних – жінки віком від 18 до 35 років (55 %), серед них прихильниками органічної продукції є 85 % опитуваних. Це пов'язано з прагненням жінок вести здоровий спосіб життя, піклуватися про

здоров'я родини. Чоловіків значно менша частка серед опитаних – 35 %, більшість з них віком від 26 років. Обізнаність серед них значно менша, ніж серед жінок аналогічного віку.

Високою прихильністю до органічної продукції виділяється сегмент чоловіків старше 35 років. Більшість з них як рід зайнятості вказує «службовець» і «підприємець» – 45 та 37 відсотків відповідно. Це свідчить про те, що зрілі чоловіки з достатком вище середнього звертають увагу на органічну продукцію. З метою виявлення рівня поінформованості споживачів щодо органічної продукції респондентам було поставлено запитання: «З чим у Вас асоціюється органічна продукція?». Зазначимо, що за деякими питаннями є можливість простежити динаміку, згідно з дослідженнями, котрі проводилися у 2012–2013 рр.

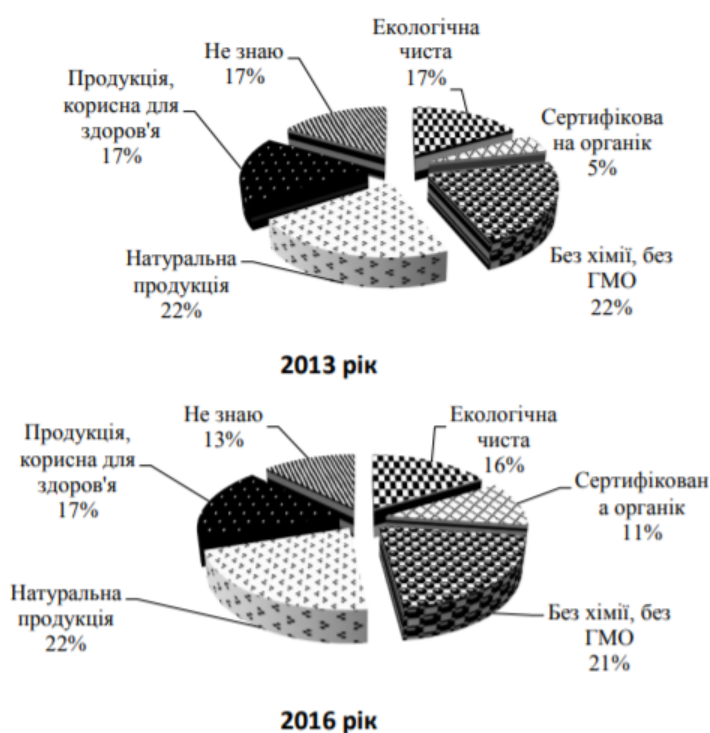

Рис 3.4. Рівень обізнаності споживачів

Можна стверджувати, що впродовж 3–х років поінформованість споживачів істотно змінилася. Так, якщо у 2013 р. лише 5% були ознайомлені з властивостями органічної продукції, то у 2016–му вже 11 % чітко розрізняють органічну продукцію інших видів екологічної та традиційної продукції.

Проте більше 20 % респондентів асоціюють органічну продукцію з натуральною і майже така сама кількість з продукцією без ГМО, що не відповідає за сутністю органічній продукції. Тому бачимо необхідність у посиленні роботи щодо поінформованості споживачів стосовно того, яка саме продукція належить до органічної. Про незначну обізнаність стосовно органічності продукції свідчить і те, що більшість респондентів не знаються на маркуванні, яке використовується для позначення органічної продукції. Лише 39 % респондентів змогли правильно ідентифікувати маркування органічної продукції. Водночас 78 % опитаних підтвердили, що мали досвід споживання органічної продукції, тобто половина респондентів замість органічної вживали або екологічну, або якусь іншу продукцію, яка не має відношення до органічної.

Отримані відповіді дають підстави для висновків про низький рівень обізнаності споживачів щодо особливостей органічної продукції, її маркування, а тому є необхідність у розробці та реалізації заходів щодо його підвищення. Цікавим, на наш погляд, є розподіл респондентів щодо споживання різних видів органічної продукції (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Формування попиту на органічну продукцію

Вікова група	Овочі та фрукти, %	М'ясна продукція, %	Молочна продукція, %	Дитяче харчування, %
18-25	31	56	24	73
26-35	68	27	35	54
36-45	58	21	23	-
46-54	61	29	37	-
55 і більше	21	35	52	-

У підсумку найбільший обсяг споживання припадає на овочі та фрукти, на другому місці знаходиться молочна продукція і на третьому – хлібобулочні вироби. Найменша частка припадає на дитяче харчування і зацікавленість у ньому є лише у певного вікового сегменту. Респонденти підкреслили позитивний досвід та свою зацікавленість щодо споживання екологічно безпечних продуктів харчування. З метою визначення, хто саме з членів родин є споживачами органічної продукції, респондентам було запропоновано відповідне запитання.

Відповіді розподілилися таким чином: 69 % респондентів зазначили, що споживачами органічної продукції є всі члени родини. Тобто це підтверджує високу освіченість респондентів щодо вибору відповідної культури харчування. Аналіз первинної маркетингової інформації свідчить, що основними мотивами споживання української органічної продукції є: бажання споживати натуральний продукт (72 %); користь для здоров'я (36 %); естетичний зовнішній вигляд продукції (18 %); інформативність упаковки (18 %); наслідування прикладу знайомих або родичів (9 %); приналежність до прихильників здорового способу життя (27 %)..

Маркетингові цифрові технології у дослідженні споживачів органічної продукції 45 Водночас перешкодами щодо купівлі респондентами органічної продукції було визначено: відсутність належної поінформованості споживачів про переваги органічної продукції (55,6 %); недовіру споживачів до виробників (44,4 %); відсутність органічної продукції у традиційних торговельних мережах (40,7 %); відсутність привабливого вигляду продукції – 22,2 %; вузький асортимент продукції (40,7 %); відсутність державної популяризації даного виду продукції (48,1 %). Отже, головними чинниками, що перешкоджають просуванню органічної продукції, респонденти визначили неналежну поінформованість і відсутність підтримки цього виду продукції з боку держави.

Ще одним чинником, який, на думку респондентів, перешкоджає просуванню і популяризації органічної продукції, є ціна на органічну продукцію. Але інформація свідчить про те, що ціна на органічну продукцію, у більшості випадків, відрізняється від ціни на традиційну продукцію лише на 10–12 %.

Причому більшість опитаних респондентів (майже 61 %), погоджуються купувати органічну продукцію навіть за більш високою ціною. Дослідження ринку органічних продуктів харчування вимагає визначення, перш за все, мотивів закупівлі таких товарів і характеристик покупців. Сьогодні в Україні, в основному, це люди з високим рівнем доходу, які турбуються про своє здоров'я і володіють інформацією про переваги органічних продуктів харчування. Аналіз показує, що майже 60% українських споживачів будуть купувати органічні продукти харчування, якщо їх вартість буде перевищувати вартість стандартних продуктів на 10–25%; якщо ж їх вартість буде вищою, тобто перевищуватиме вартість стандартних продуктів на 25–40%, то кількість потенційних споживачів скоротиться до 47%.

Серед споживачів органічних продуктів харчування переважають люди з освітою, молоді сім'ї з дітьми, жителі міст. Зважаючи на те, що респонденти різних вікових категорій виявили різне ставлення до органічної продукції та засобів її просування, необхідно формувати різні підходи до подальшого просування і популяризації органічної продукції в окреслених ринкових сегментах. В процесі дослідження ринку органічної продукції та маркетингового дослідження її потенційних та реальних споживачів, які мешкають в Хмельницькій області, було з'ясовано, що респонденти вирізняють дві головні проблеми, що заважають у просуванні органічної продукції: – недостатню поінформованість населення про продукцію, її переваги і засоби маркування на рівні регіону; – відсутність популяризації органічної продукції на рівні держави. Фактично обидві проблеми лежать у площині формування ефективних комунікацій зі споживачем органічної продукції.

Для формування ефективних заходів щодо просування органічної продукції необхідно також враховувати виявлені в процесі опитування тенденції: Особисте здоров'я та турбота про нього стає все більш важливим купівельним фактором українських споживачів, що проявляється у респондентів у бажанні споживати натуральний продукт (близько 70 %). Проте екологічна турбота все ще є менш важливою особливо через те, що українські споживачі не вбачають зв'язку між традиційним землеробством та забрудненням довкілля. Голосуючи за користь для здоров'я (31 %), споживачі зовсім не звертають увагу на інформацію, що міститься на упаковці (лише 12,5 % є підготовленими споживачами). Marketing and Digital Technologies Volume 1, No 1, 2017 ISSN 2522–9087 46 Купівельна спроможність споживачів потроху зростає і попередні дослідження показують, що в країні сформувався прошарок споживачів, готових заплатити більше за здорову їжу (за це проголосувало майже 90 % респондентів).

Обізнаність щодо органічної продукції (11 %) та її маркування (31 %) засвідчує низьку освіченість респондентів, що дає можливість «підприємливим» виробникам вводити покупців в оману. Найпоширенішими способами обману покупців є: – необґрунтовані твердження – виробник власноруч зазначає на упаковці, що його продукт є «біо», «еко» чи навіть «органічним», при цьому не маючи жодних документів, котрі могли б це підтвердити; – приховування шкідливих показників; – використання незрозумілих, заплутаних тверджень, а іноді відвертих підробок; – зазначення на упаковці неправдивої інформації – деякі виробники намагаються особливо підкреслити якісні показники продукції, застосовуючи замість сертифікації продукції сертифікацію систем управління виробництвом тощо. Отже, застосування маркетингових підходів для просування органічної продукції буде зустрічатися не лише з необізнаністю споживачів органічної продукції, але і з споживачами, введеними в оману неправдивими позначками та маркуванням як органічної продукції невідомого походження.

Враховуючи виявлені загальні тенденції, а також результати проведених досліджень, вважаємо, що в рамках популяризації органічної продукції можна запропонувати певні стратегічні заходи. Для запровадження цих заходів необхідно насамперед визначити цільову аудиторію, на яку треба спрямувати активність ЗМІ.

Варто зазначити, що на сьогодні сегментування ринку за психографічним принципом та формування профілів споживачів є ще недостатньо дослідженими. Особливо це стосується поведінки споживачів на ринку органічної продукції. Формування профілів споживачів органічної продукції є непростим завданням, оскільки ринок органічної продукції є доволі специфічним та складним у вивченні та дослідженні, представлений широким асортиментом продукції. До того ж, смаки та уподобання покупців на даному ринку доволі часто змінюються під впливом багатьох факторів зовнішнього оточення (нестабільна економічна та політична ситуація в державі, коливання доходів покупців, відсутність якісної продукції на ринку тощо), що в майбутньому впливає і на перевагу певних профілів споживачів на ринку.

Відповідно до проведеного опитування можна сформулювати попередній психографічний профіль споживача органічної продукції. В контексті цього розглядаємо два цільові сегменти: Перший сегмент «Аватари» – молоді особи віком 18–25 років, які ще навчаються у вишах або починають будувати свою кар'єру. При купівлі органічної продукції ці покупці полюбляють експериментувати, надають перевагу новим виробам, невідомим ще торговельним маркам, часто не дивлячись на їхню ціну. Це люди, що здобувають або тільки здобули вищу освіту, які ведуть активний спосіб життя. Відповідно мають незначний дохід, проте вважають органічне споживання модним трендом і прагнуть вести здоровий спосіб життя. Вони віддають перевагу у харчуванні продукції рослинного походження і молочним виробам. Разом із тим, вони недостатньо поінформовані та обізнані щодо властивостей та маркування органічної продукції.

Здебільшого проявляють бажання купувати органічну продукцію через Інтернет. Маркетинг і цифрові технології Том 1, № 1, 2017 ISSN 2522–9087 С.В. Ковальчук, Є.М. Забурмеха. Маркетингові цифрові технології у дослідженні споживачів органічної продукції 47 Другий сегмент «Консерватори» – особи вікової категорії 36–45 років, які знаходяться у стабільному становищі, як правило, на піку власної кар'єри. Характеризуються постійним попитом. Первинною метою купівлі органічних виробів даного типу покупців є потреба, що виражається у особливих смаках та уподобаннях. Це та категорія покупців, яка купує органічні продукти за бажанням. При виборі органічної продукції надають перевагу торговельним маркам вітчизняних виробників. Це люди із середнім та вище середнього рівнем достатку, переважно сімейні, з вищою освітою. Мають дохід вище середнього рівня.

Здебільшого віддають перевагу органічній продукції через її користь для здоров'я. У харчуванні віддають перевагу продукції рослинного походження і м'ясу та виробам з нього. Частково обізнані у маркуванні органічної продукції, проте мають високий ступінь недовіри до виробників. Готові сплачувати більше за умови доставки продукції від відомого виробника до дому.

Зважаючи на те, що працювати доведеться в двох окремих сегментах, які відрізняються за профілем, засоби комунікації і подача інформації в них мають відрізнятися (табл. 3).

В останні роки в Україні формується роздрібна мережа реалізації органічних продуктів харчування. При цьому відкриваються як спеціалізовані органічні магазини («Здорові продукти», «Органік Ера», «Еко–Шик», «Еко дім» тощо.), так і органічні продукти харчування можна купити в деяких супермаркетах великих міст (наприклад, «Білла», «Мегамаркет», «Good Wine», «Сільпо», «Велика кишеня», «Фуршет», «Метро», «Еко Маркет» тощо). Купити органічну продукцію можна і через інтернет–магазини, в тому числі такі, як: «Грін Маркет», «Органік Ера», «Органік Стандарт».

Важливою складовою частиною маркетингу органічної продукції є формування каналів її розподілу.

Зарубіжний досвід свідчить, що в сфері збуту органічної продукції широко поширені прямі канали розподілу, хоча основні обсяги продажів здійснюються через сферу роздрібної торгівлі. Прямі канали розподілу органічних продуктів харчування характерні і для України (така форма збуту особливо поширена при реалізації селянами овочів, молока і молочної продукції) і користується тут особливою популярністю. Однак така продукція не має відповідних сертифікатів та її якість часто сумнівна. Такі канали розподілу органічної продукції орієнтовані насамперед на споживачів з невисоким і середнім рівнем доходів.

Однак проведені дослідження споживачів органічної продукції свідчать, що виробникам органічних продуктів необхідно більш активно співпрацювати з існуючими регіональними торговельними мережами, наприклад, «Хлібосол», «Економ», «Смачний маркет» з метою збільшення доступності своїх товарів для споживачів, в яких можна організувати дегустацію продукції для ознайомлення з нею. Для формування лояльності клієнтів виробники органічних продуктів харчування мають займатися брендингом. Так, декілька невеликих господарств можуть пропонувати свою продукцію під єдиним брендом.

Наприклад, з метою ефективного просування і збуту сільськогосподарської продукції кілька місцевих товаровиробників використовують такі торгові марки, як «Смак Українських Карпат» та «Волинський екологічний продукт». Під ТМ «Смак Українських Карпат» реалізує свою продукцію 13 виробників Івано–Франківської, Львівської, Чернівецької та Закарпатської областей, зокрема сири, леквар, білі гриби, дикі ягоди, зібрані в горах, карпатський мед, лікувальні травні збори тощо.

Під торговим брендом «Волинський екологічний продукт» працюють 20 фермерів Рівненської області, які постачають жителям регіону екологічно чисті і недорогі продукти, зокрема, м'ясо–молочні, овочі та зернові культури. Значна роль в маркетингу органічних продуктів на ринку належить їх просуванню. При його Marketing and Digital Technologies Volume 1, No 1, 2017 ISSN 2522–9087 48 проведенні дуже важливо правильно визначити мотиви споживання такої продукції і поєднувати їх. При цьому доцільні як раціональні мотиви (якості), так і емоційні (приналежність до класу людей, які споживають екологічні продукти).

Таблиця 3.2

Стратегічні комунікації зі споживачами в різних цільових сегментах

Цільова аудиторія	«Аватари»	«Консерватори»
Ідея кампанії	Популяризація органічної продукції з метою формування на неї зростаючого попиту	
Філософія успіху	Орієнтація на інновації, нестандартні підходи. Визначення приналежності до певних течій і груп.	Орієнтація на усталені цінності: «добробут», «тривалість життя», «традиційна кухня», «народна культура».
Об'єкт кампанії	Органічна продукція Акцент на естетичних та емоційних характеристиках. Основна увага новинкам, що виходять на ринок; новим технологіям, які використовуються для виробництва тієї чи іншої органічної продукції	Еко-бренди Акцент на раціональних і екологічних характеристиках. Основна увага акцентується на усталеній продукції та товаровиробниках, які мають успішний досвід роботи на ринку органічної продукції
Мета кампанії	Максимальне залучення представників сегменту до споживання органічної продукції	Утримання і надання переваг усталеним клієнтам
Можливі стратегії позиціонування	– стратегія позиціонування на основі фактора новизни; – стратегія позиціонування за упаковкою; – стратегія позиціонування на основі унікальності продукту	– стратегія позиціонування за смаком продукції; – стратегія позиціонування за вмістом продукції; – стратегія позиціонування за різновидом продукції
Засоби комунікації	Нестандартні: маркетинг у соцмережах; вірусний маркетинг; партизанський маркетинг; СМС-маркетинг; газети «на колінах» тощо, – все, що не виглядає «зашкарублим». Види подачі інформації: – флайєри; – повідомлення для учасників груп у соцмережах; – краудсорсинг; – СМС-повідомлення; – флешмоби; – тренінги; – 3D-та 4D зовнішня реклама; – фестивалі за участю андеграундних артистів.	Традиційні: телебачення (ОДТРК «Поділля-Центр», телеканали «Місто», «33 канал», «Ексклюзив» тощо); радіо («Поділля-Центр»); друковані регіональні видання; офіційні сайти – все те, що надає впевненості. Види подачі інформації: – ток-шоу за участі учасників органічного ринку; – тематичні передачі з виїздом на виробництво; – виступи експертів; – інтерактивні інтерв'ю з учасниками ринку органіки; – іміджеві ролики; – зовнішня реклама; – виставки та ярмарки; – реклама в місцях продажу з дегустацією продукції; – проведення днів органічного харчування у ресторанах міста.
Ефективність	Отримання результату у двох формах: 1) соціально-психологічний – формування стійкої прихильності до органічного споживання, що створить засади органічної культури; 2) економічний – зростання попиту на органічну продукцію, а отже підвищення доходності органічних господарств і, як наслідок, зростання ринку органічної продукції.	

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розробок за даним напрямом. В Україні попит на органічні продукти харчування є невисоким у порівнянні з розвиненими країнами світу. Стимулювати його можна, перш за все, шляхом активізації системи маркетингових комунікацій виробників таких товарів, зокрема реклами і заходів публісیتی з використанням преси та Інтернету.

Формуванню кола лояльних клієнтів сприятиме і брендинг. Доцільно залучати великі торгові мережі, для яких розробляти заходи стимулювання збуту. З метою контролю рівня цін в рамках формування маркетингової збутової політики доцільно налагодити співпрацю з посередниками, використовуючи стимулюючі і партнерські чинники їх мотивації. Однак необхідно встановити вплив таких стимулюючих факторів мотивації на фінансові результати діяльності виробників органічної продукції. Це може служити напрямом подальших досліджень.

Органічне виробництво в регіоні є перспективним з огляду на зростаючу зацікавленість з боку споживачів. Найбільшим попитом серед органічних продуктів користуються молоко та молочні продукти, м'ясо та м'ясні продукти, овочі та фрукти, соки, крупи, борошно. Реалізація продукції відбувається як через мережі супермаркетів, так і через спеціалізовані магазини, через Інтернет. Визначено низький рівень обізнаності цільових споживачів, відсутність гарантій щодо високої якості зазначених продуктів харчування, неправильне або невиразне їх представлення в місцях продажу. Врахування зазначених вимог та побажань сприятиме спрямуванню подальшого розвитку регіонального ринку органічної продукції на задоволення потреб цільових споживачів у корисних, безпечних та екологічно чистих продуктах харчування.

Також авторми сформовано рекомендації стосовно переформатування поведінки споживачів на користь органічної продукції у розрізі двох цільових сегментів «Аватари» і «Консерватори». Зважаючи на те, що запропоновані підходи стосуються не конкретних товаровиробників, а спрямовані на формування в суспільстві стійкого позитивного іміджу органічного виробництва та органічної продукції, економічні розрахунки щодо їх впровадження не здійснювалися.

3.4 Значення екологічного маркування для поширення екологічно чистих продуктів

Свинцеві органічні сполуки та ароматичні аміни на ґрунтовій основі. Наявність токсичних елементів та агрохімікатів сільського господарства обмежується вихідною сировиною рослини.

Можливе використання канцерогенів для виробництва будівельних матеріалів, вміст двох центральних матеріалів, великих ракет і радіоутворення обмежений. Користувач екологічного сертифіката має право використовувати еко–маркування, яке визначатиме загальні переваги сертифікованого продукту.

Тип Еко–маркування може включати окремі або комбіновані елементи: Заяви вказують на характеристику або характеристику товару (відповідно до екологічних стандартів);

Графічне зображення (екологічна мітка) Приклади екологічних знаків, пов'язаних з регіональними та національними програмами типу I, є загальновизнаними: Цей тип екологічного маркування означає, що еко–маркування отримує право на використання, якщо продукт сертифікований.

Сертифікація проводиться Asobel відповідно до екологічних стандартів, встановлених індивідуально для кожної групи товарів Суворі критерії або більш суворі вимоги до державних стандартів впливають на всі етапи життя, щоб визначити переваги товарів та послуг щодо їх екологічного та людського здоров'я.

Поняття "Програма екологічного маркування I типу" визначена відповідно до ДСТУ ISO2424: 2002 Еко-етикетки та заяви. Еко-маркування правил і методів типу ISO (ISO 14024: 1999, IDT): Види екологічного маркування – це добровільна, багатоякісна, незалежна програма ліцензування, яка дозволяє використовувати еко-етикетки на продуктах, що вказує на те, що загальні екологічні переваги конкретної категорії товарів ґрунтуються на життєвому виклику. ∩. Якість екологічного продукту Екологічна вимога, яка вимагає нанесення екологічного маркування продукту.

Орган з екомаркировки – Сторонні сторони та агент мають можливість виконувати тип програми екомарки. Сертифікація (N-сертифікат) – письмова процедура сертифікації третьої сторони, пристосована до конкретних вимог товару, процесу чи послуги. Ліцензія (на зразок екологічного маркування) – Сертифікат, виданий за правилами системи і який дає тип тіла чи тіла, еко-маркування дає право використовувати електронні етикетки для своєї продукції чи послуг. Регулювання програми запобігання довкіллю. Якість навколишнього середовища. Таким чином, продуктивні результати діяльності синдів повинні встановлювати вимоги банку

Обмеження або заборона використання або коригування факторів ризику для довкілля та здоров'я людини; Сільськогосподарська сировина, токсичні елементи, рівень природної сировини радіолавідів (наприклад, харчові продукти, одяг, косметика); Використання джерел енергії та водних ресурсів; Вплив на навколишнє середовище в період виробництва (вказівка на забруднення); Сума збитків, вироблених та спожитих;

Придатність працівників (упаковка) та переробка продукції окремих промислових груп Екологічна сертифікація та маркетинговий тип я застосовую до різних груп, що реалізують: будівельні та декоративні матеріали, меблі, текстиль, косметика, іграшки, продукти харчування тощо, а також послуги: тимчасове проживання (готелі), туризм. Тип ("зелений офіс"), навчальні заклади ("зелений клас").

Конкретні вимоги до кількості щодо показників поліпшених характеристик сировини, готової продукції чи послуг відрізняються для кожної категорії.

Для харчової промисловості санкції (крім державних стандартів) встановлюються щодо елементів шафрану, мікотоксинів, нітратів, радіонуклідів, залишків якісних інгредієнтів. ГМО, забороняючи вживання неприродних інгредієнтів, вводять небезпечні та потенційно небезпечні харчові добавки.

Органічні сполуки та ароматичні аміни заборонені для платіжних полотен на основі свинцю. Наявність токсичних елементів та агрохімікатів сільського господарства обмежується вихідною сировиною рослини.

Можливе використання канцерогенів для виробництва будівельних матеріалів, вміст двох центральних матеріалів, великих ракет і радіоутворення обмежений.

Користувач екологічного сертифіката має право використовувати еко–маркування, яке визначатиме загальні переваги сертифікованого продукту.

Еко–маркування типу може включати окремі або комбіновані елементи Заяви вказують на характеристику або характеристику товару (відповідно до екологічних стандартів); Графічне зображення (екологічна мітка).

Рис.3.5 Знаки екологічного маркування

Міжнародна асоціація, яка об'єднує програми регіональної та національної анклавної мережі (GEN), проводить процес сертифікації для підтвердження компетентності та міжнародного визнання серед програми типу EM Pacific. Зазвичай забезпечує розвиток та стійкість на основі екологічних стандартів для програм екологічного маркування. Такий підхід дозволяє задовольнити виробничі потреби між регіональними та національними програмами та визнає взаємне прийняття результатів між цими сприяючими органами, що, в свою чергу, підвищує здатність тих, хто надає послуги, щоб відповідати ISO1102243. Крістін Дароско, генеральний директор Європейської комісії з навколишнього середовища (Брюссель, Бельгія): "Європейський розвиток ЄС 2020 Політика розвитку Європи базується на принципах сталого розвитку. Питання енергоефективності, використання ресурсів та запобігання забрудненню навколишнього середовища є одними з його пріоритетів. За останні 20 років Рада Європейського Союзу та Європейська Комісія 200 Прийняв більше, ніж екологічні настанови, правила та правила. У процесі реалізації політики "Європейська 2020" європейські закони продовжують розробляти та вдосконалювати екологічне законодавство, причому екологічні норми залежать від структури стійкої економіки на основі сталого споживання та виробництва.

Наприклад, останніми роками урядові закони про фінансування були оновлені для впровадження (стійких) комплексних моделей (екологічний моніторинг, екологічна сертифікація та маркування товарів і послуг, оцінка впливу на навколишнє середовище, енергозберігаючі технології та технології). Підтримка більше процесів – Чистіший продукт, просування товару з кращими екологічними показниками.

На світовий ринок екологічної продукції припадає 21% європейських 4200 мільярдів ієн. Цей ринок зростає із середньорічним рівнем 4%, хоча в епоху економічної кризи та найбільший потенціал для зростання робочих місць. Компанія постійно збільшує свою частку конкуренції.

Існує значна потреба у виробництві екологічно чистої продукції, що забезпечується за конкурентними цінами, що має високий потенціал в Європі, включаючи державні закупівлі, які є частиною європейського споживання (близько 20% кандидатів ЄС).

Ехо–маркування типу II (самодекларація)

Цей тип описує, чи слід визначати конкретні екологічні показники продукту, що маркує. Основні принципи використання екологічних маркерів типу II викладені в ISO 14021.

Прикладами етикеток Іслі є: "матеріал, що переробляється", "переробляється", "складається", "будівництво ООН" тощо, або спеціальні знаки, визначені міжнародним стандартом ISO 7000.(рис)

Рис 3.6. Знаки рециклінгу

Зворотний знак, також відомий як фруктова стрічка (а), у затіненому варіанті означає, що продукт або упаковка містять сировину (наприклад, макулатуру) і не є покриттям сараю або його упаковки. Робимо. Грайте знову Знаки на малюнку. (В) Вкажіть, чи продукт або упаковочний матеріал на 100% біологічно розкладаються. Значення марки (с) Не призначене для використання, переробка використаних виробів та доставка їх в окремі браслети для паперу, скла, полімеру, текстилю тощо. Зазвичай його позначають словами "Ласкаво просимо у свою країну" або "Дякую" ("Грація")

Для належної обробки для їх подальшої переробки вводиться спеціальний експонат (g), який дозволяє їм фактично диференціювати різні види полімерів та інших пакувальних матеріалів. Середні символи та алфавітний код вказують на зміст упаковки. ДСТУ ISO 14021–2002 Еко–етикетки та заяви, екологічне самовизначення (виборче маркування типу II) визначає поняття "самопроголошена екологічна претензія" – екологічна заява (без незалежної сертифікації третьої сторони). Виробники, торговці, дистриб'ютори, роздрібні торговці чи будь–яка інша особа, для якої така заява може бути корисною.

Відповідно до вимог ISO 14021, крім саморозкриття, слід зробити уточнення, щоб сама інформація могла ввести в оману.Цей тип екологічного маркування повинен відповідати за оцінку та надання даних, необхідних для підтвердження екомарки. Тому, по–перше, необхідно зробити кроки для оцінки екологічних показників рослин, їх потрібно перевірити для досягнення певних результатів. Процес оцінки повинен бути повністю задокументований, а користувач–маркер повинен підтвердити екологічну заяву про діагноз та інформацію щодо зберігання такого документа.

Довжина документа про підтримку повинна бути тривалістю товару до тих пір, поки товар буде розміщений на ринку, а також на основі терміну його зберігання (експлуатації) після його виготовлення. Вищезазначені критерії стосуються права суб'єктів господарювання здійснювати ці вимоги "екологічно чистий", "екологічний", "екологічний", "грунтовий", непористий", "зелений", "екологічний" та "озон". Друзі "тощо.

Незважаючи на добровільне використання варіантів Acrobat I і II, використання нечіткої або неправильної екомаркировки суб'єктами господарювання або безалкогольних етикеток не схвалює і не подає неправильно, користувач захищений від законів про захист споживачів, рекламу та конкуренцію. У бізнесі

Основний символ органічного виробництва ЄС (званий тут "логотипом Органічної Організації ЄС" або "Eurowolf"). (Рисунок) Цей логотип був виданий Регламентом Комісії (ЄС) № 271/2010 від 24 березня 2010 року, а не Регламентом (ЄС) ЕСП) 889/2008, що є логотипом Комісії Європейського Союзу з органічного виробництва Номер (АС) визначає детальні правила виконання № 834/2007. Лист Євро містить два відомих символи: прапор Європейського Союзу з 1986 р. Та тінь, яка використовується у багатьох формах для символізації його природи та стабільності.

Поєднання цих символів створює унікальний візуальний елемент, який говорить сам за себе. Високоякісний логотип європейського європейського виробництва можна завантажити з офіційного веб-сайту Європейської Комісії на сторінці органічного продукту.

Рис3.7. Створення Європейського листка

З 1 липня 2010 року всі органічні продукти повинні бути марковані етикеткою ЄС. Це дає можливість споживачам ідентифікувати органічну продукцію. Код інспекційного органу повинен супроводжуватися маркуванням логотипу ЄС на органічній основі, який засвідчує та засвідчує оператора, який здійснив останні кроки виробництва чи переробки. Логотип Euro Patel буде застосований приватною та / або національною маркетинговою системою. Європейська Комісія (ЄК) уповноважена видавати кодовий номер несанкціонованому контролюючому органу для країн, які не є членами ЄС.

Поточний логотип ЕСІ, основне маркування органічної продукції, було створено на ринку євро після ліквідації прапором та адресою ЄС. 21 Все це пояснює метод інвестування у сільське господарство. Виклик. Задуманий у першій половині ХХ століття, а саме у 1924 р. Лекціями Руфола Стуннера.

Спираючись на принципи систем управління органічним землеробством, виробники та споживачі відреагували на негативні сторони традиційного промислового природного сільського господарства.

Це почалося тоді, коли штучний інтелект та пестициди почали широко застосовувати (1920–ті та 1930–ті роки), а почали зростати в 1960–х роках, коли сільське господарство стало набувати більш спеціалізованого та швидшого розвитку. Показано різноманітні різні методи підтримки родючості та обробітку різних земель у їхніх передмістях.

Сільське господарство з біорізноманіттям на основі антрофору має особливий вид, окрім логотипу ЄС та коду регуляторного органу, інформація повинна містити інформацію про те, що продукти харчування виробляються чи виробляються в Європейському Союзі. Буклет Аего можна застосовувати до продуктів, виготовлених за межами ЄС, коли це забезпечує, щоб система контролю відповідала законодавству ЄС. Надзвичайно важливо вміти визначити країну походження.

Ця інформація не вказує, де органічний продукт перепродується чи упаковується, але вказує на походження сировини. У цьому випадку продукт буде вказаний на додаток до логотипу із написом "Не в США. Сільське господарство".

Рис 3.8 Органічний логотип ЄС

Вчення Рудольфа Штайнера. Добровільні організації, особливо селянські організації, такі як Bowland, Soil Association або BioSociety, розробили свої добровільні стандарти, які потім стали основою законодавчої бази, яка почала формуватися в органічному сільському господарстві. Загальний чат Lounge Перші глобальні правила, основні стандарти, були видані в 1983 році Міжнародною федерацією організаційних ініціатив (IFOAM).

Ці основні стандарти визначають мінімальні вимоги до органічного сільського господарства у загальному форматі та дають основу для написання більш детальних стандартів органічного сільського господарства. У світі існує безліч рецептів органічної їжі, особливо тих, що розроблені у Великобританії, Франції та німецькомовних країнах. Усі підходи майже однакові з 1991 року, коли в ЄС був прийнятий закон про органічне виробництво. Відтепер можна говорити про єдине та організоване визначення органічного землеробства. Тільки в біодинамічному відношенні вона все ще відрізняється.

Це висока якість (від найвищої якості), яка є її сертифікацією та торговою маркою "демедітор" і виростає в духовних аксесуарах відповідно до принципів антропології Рудольфа Штайнера. Починаючи з 1999 року, в Codex Alimentarius (Основні принципи переробки, переробки, маркування та маркетингового маркетингу, Codex Alimentarius, виробничої переробки, маркування та маркетингу) також було впроваджено органічне землеробство. Основи виробництва, переробки, маркування та збуту органічної їжі були затверджені на 23 сесіях Комісії з питань кодексу Альмеріту та на 24-му засіданні Комісії у 2001 році і далі.

Юридичне законодавство Європейського Союзу щодо підтримки органічного сільського господарства було вперше прийняте в Австрії в 1985 році, за ним слідує регуляторне законодавство в деяких інших країнах (Данія, Франція, Швейцарія тощо). Великобританія та інші країни). У 1980 р. Європейський Союз схвалив підготовку та затвердження

Ради з питань регулювання (ЄЕС) № 2092/1991, швидкого розвитку ринку споживчих товарів та споживачів у Європейському Союзі.

Це був перший європейський стандарт, він встановлював мінімальні вимоги до маркування органічної продукції, гармонізував та визначав різні національні стандарти для рослинництва (а пізніше і для тваринництва). Першими питаннями, які повинні були бути визначеними, стали сертифікація, контроль та маркування. Згодом Постанову ЄЕС №2092/1991 було замінено на Постанови ЄС №834/2007 та №889/2008. Більшість країн Європи мають додаткові національні стандарти з органічного виробництва, які загалом визначають адміністративні процеси (наприклад, реєстрацію операторів та контролюючих органів), конкретизують санкції, використання національних органічних логотипів або визначають стандарти для таких видів виробничої діяльності, які не зазначені у законодавстві ЄС.

Приватні стандарти органічного землеробства, розширений пошук випадків дозволяє організаціям ЄС або іншим приватним компаніям створювати свої додаткові стандарти для органічного сільського господарства та виробництва органічної їжі. Цей розділ відображає різницю стандартів, які існують згідно із загальним законодавством ЄС про органічні органи. Така ситуація дозволяє приватним асоціаціям реагувати на зміни в уподобаннях споживачів та виробників. Наприклад, керівні принципи асоціації є важливим інструментом пристосування органічного сільського господарства до потреб споживачів у окремих країнах.

Це часто найжорсткіші і правильні методи: наприклад, деякі приватні стандарти забороняють виробництво органічної та звичайної продукції в одній оплаті або накладають суворі обмеження на використання сірки та міді в організмі тварин. ¶ Попередити деякі зміни (хвости, вуха). , Зуби, дзьоб) або добробут тварин та харчові потреби.

Сертифіковані за встановленими приватними стандартами, як правило, написані з приватною торговою маркою, яка може поєднуватися з логотипом European Exchequer. Згода виробників та переробників бере участь у цих більш жорстких проектах та підлягає приватній інспекції якості та сертифікації. З цією метою Європейський Союз має той самий орган з моніторингу, а не для виконання вимог стандартів ЄС та приватних стандартів.

Вони стають частиною підконтрольної уряду системи у затверджених урядом та акредитованих сертифікаційних агентствах, таких як органічне сільське господарство. Розробка приватних стандартів повинна стати рушійною силою для подальшого розвитку та просування законодавства Союзу. У цьому сенсі ці організації стають «тенденціями». Є багато випадків, коли в законодавстві ЄС існують приватні стандарти, зокрема сільське господарство, вірусологія (особливо переробка винограду), захист навколишнього середовища та біорізноманіття, зміна клімату (викиди CO₂) та добробут тварин. Перший, який був випробуваний і випробуваний у спеціальному стандарті, з тих пір був прийнятий на рівні США.

3.5 Висновки до розділу

Основною причиною повільного розвитку органічного виробництва в нашій країні є незавершеність нормативно-правової бази, яка б чітко регламентувала державну політику у сфері органічного виробництва, створила умови для законодавчого захисту органічних продуктів, формування національної системи сертифікації, а також системи державної підтримки та відсутність мотиваційних механізмів розвитку органічного виробництва.

Перспективним для вітчизняних виробників екологічно чистої (органічної) продукції є збут її закордон, так як на світовому ринку спостерігається дефіцит продовольства, в тому числі органічної продукції. А маючи родючі чорноземи та міцні традиції сільськогосподарського

виробництва, органічне сільське господарство має великий потенціал для покращання економічного, соціального та екологічного стану в Україні. Отже, органічне виробництво є перспективною галуззю АПК у сучасних умовах зростання антропогенного впливу на навколишнє середовище.

Для ефективного функціонування цього сектору економіки необхідною є комплексна державна підтримка, наближення вимог української системи стандартизації до міжнародної, запровадження у практику господарювання сільськогосподарських підприємств ефективних моделей органічного виробництва, підвищення екологічної свідомості споживачів. Реалізація цих положень дасть змогу суттєво збільшити темпи розвитку вітчизняного органічного ринку, розширити асортимент органічної продукції та підвищити конкурентоспроможність продукції українських виробників на зовнішньому ринку

РОЗДІЛ 4

ОХОРОНА ПРАЦІ

Охорона праці – це система законодавчих актів, соціально–економічних, організаційних, технічних, гігієнічних і лікувально–профілактичних заходів і засобів, що забезпечують безпеку, збереження здоров'я і працездатності людини в процесі праці.

Охорона праці спрямована на створення безпечних і здорових (нешкідливих) умов праці для кожного із працюючих. Таким чином, безпечні і здорові умови праці – це такі умови, при яких виключений вплив на працюючих небезпечного і шкідливого виробничого факторів.

4.1 Перелік небезпечних та шкідливих факторів

Для осіб, що виконують дослідження в офісі згідно, НПАОП 40.1–1.07–01 «Правила експлуатації електрозахисних засобів»[28], НПАОП 40.1–1.21–98 «Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів, небезпечні та шкідливі»[29] виробничі фактори наступні:

- недостатня освітленість робочої зони;
- підвищена напруга в електричному ланцюзі, замикання якого може відбутися через тіло людини
- підвищений рівень шуму
- підвищений рівень статичної електрики
- Монотоність праці

Недостатня освітленість робочої зони;

Важливим завданням охорони праці є поліпшення умов праці, першочергово надання робочим місцям стану, що відповідає встановленим нормам. Здорові, безпечні й комфортні умови праці зберігають здоров'я працівника, подовжують його життя і період професійної активності. \

Умови праці – сукупність усіх чинників, які потрібно забезпечити для нормальної життєдіяльності працівників у ході виробничої діяльності. Умови праці характеризуються фізичним, динамічним навантаженням працівників, санітарно–гігієнічними умовами у виробничих приміщеннях та на робочих місцях. Відповідно до [31] чинники, які визначають умови праці на робочому місці поділяють на загальні та локальні. До загальних належать показники, які зумовлено: природними умовами, в яких здійснюється виробничий процес (клімат, особливості місцевості території виробництва); конструктивними особливостями виробничого приміщення (його площа та кубатура); станом повітряного середовища у виробничих приміщеннях; загальним станом природного і штучного освітлення виробничого приміщення та ін. [30].

Залежно від джерел світла освітлення може бути: – природним, що створюється прямими сонячними променями та розсіяним світлом небосхилу; – штучним, що створюється електричними джерелами світла; – суміщеним, за якого недостатнє за нормами природне освітлення доповнюється штучним. Природне освітлення поділяється на: – бічне (одно– або двобічне), що здійснюється через світлові отвори (вікна) у зовнішніх стінах; – верхнє, що здійснюється через отвори (ліхтарі) у дахах і перекриттях; – комбіноване – поєднання верхнього та бічного освітлення. Штучне освітлення може бути загальним та комбінованим.

Загальне освітлення передбачає розміщення світильників у верхній зоні приміщення (не нижче 2,5 м над підлогою) для здійснення загального рівномірного або загального локалізованого освітлення (з урахуванням розташування устаткування та робочих місць).

Місцеве освітлення створюється світильниками, що концентрують світловий потік безпосередньо на робочих місцях.

Комбіноване освітлення складається із загального та місцевого. Його доцільно застосовувати при роботах високої точності, а також, якщо необхідно створити певний або змінний, в процесі роботи, напрямок світла. Тільки місцеве освітлення у виробничих приміщеннях не допускається. До локальних належать показники, які зумовлено: конструктивними особливостями технологічного устаткування, інструментів та пристроїв; особливостями планування та оснащення робочого місця; наявністю або відсутністю приладів, сприяючих утворенню та підтримки потрібного виробничого мікроклімату; наявністю або відсутністю джерел шуму, вимірювань, вібрації та ін. [31].

З урахуванням особливостей використання різних видів енергоощадного устаткування [32] штучне освітлення поділяється за функціональним призначенням на: робоче, чергове, аварійне, евакуаційне, охоронне.

Робоче освітлення створює необхідні умови для нормальної трудової діяльності людини. Чергове освітлення має знижений рівень освітлення і передбачається у неробочий час, при цьому використовують частину світильників робочого освітлення. Аварійне освітлення вмикається у разі вимикання робочого освітлення.

Світильники аварійного освітлення живляться від автономного джерела і забезпечують освітленість не менше як 5 % величини робочого освітлення, але не менше як 2 лк на робочих поверхнях виробничих приміщень і не менше як 1 лк на території підприємства.

Евакуаційне освітлення вмикається для евакуації працівників з приміщення під час виникнення небезпеки. Воно встановлюється у виробничих приміщеннях з кількістю працівників більш як 50, а також у приміщеннях громадських та допоміжних будівель промислових підприємств, якщо в них одночасно можуть знаходитися більш як 100 осіб.

Евакуаційне освітлення у приміщеннях має бути на менш як 0,5 лк, поза приміщеннями – 0,2 лк.

Охоронне освітлення встановлюють вздовж границь територій, які охороняють, з рівнем освітленості не менш як 0,5 лк. Монтаж енергетичного устаткування зазвичай передбачає проведення вантажно–розвантажувальних робіт. Вантажно–розвантажувальні роботи можна умовно поділити на три групи: – ручні роботи щодо підймання та переміщення вантажу; – підймання та перевезення вантажу за допомогою механічних пристосувань (лебідок, блоків, домкратів, візків, спусків); – підймання та перевезення вантажів за допомогою спеціальних машин та механізмів (кранів, ліфтів, автотранспорту, конвеєрів, авто – та електрокарів). Оцінку важкості трудового процесу здійснюють на підставі обліку фізичного статичного і динамічного навантаження, маси вантажу, що піднімається і переміщується, загального числа стереотипних робочих рухів, робочої пози, ступеню нахилу корпусу, переміщень в просторі.

Підвищена напруга в електричному ланцюзі, замикання якого може відбутися через тіло людини

Для живлення устаткування (ПЕОМ, освітлювальні прилади) які є однофазними споживачами використовується трифазна мережа 380/220В частотою 50Гц з глухо заземленої нейтралі. Із цієї причини при роботі з електроприладами існує потенційна небезпека ураження людини електричним струмом, тому в правилах устрою електроустановок (згідно ПУЕ [33]) передбачені наступні заходи електробезпеки: конструктивні, схемно–конструктивні й експлуатаційні.

Конструктивні – вимоги що забезпечують захист від доторкання персоналу до струмоведучих частин. ПЕОМ мають ступінь захисту IP44. Прилади освітлення IP–23. Схемно–конструктивним заходом захисту є занулення електрообладнання у приміщенні. Для користувача ПЕОМ важливим є дотримання правил безпеки експлуатації електрообладнання.

Так, заборонено доторкатися до дротів та з'єднань при наявності напруги в мережі, а також самостійно проводити ремонт електрообладнання. Усі питання щодо ремонту налагодження та інше, можуть виконувати тільки електрики та відповідні фахівці, які мають допуск до роботи із електрообладнанням певної категорії.

Ергономічні вимоги до робочого місця Робоче місце оператора ЕОМ обладнується робочим столом, кріслом і підставкою для ніг. Висота робочого стола регулюється в межах 0,68—0,80 м, а при відсутності такої можливості має складати 0,72 м. Мінімальна ширина стола 0,6 м, поверхня стола не блискуча. Робоче крісло оператора забезпечується підйимально–поворотним пристроєм з регулюванням висоти сидіння та спинки. Розміри підставки для ніг довжина 0,4 м, ширина не менше 0,30 м. На одного працюючого з урахуванням роботи з ПЕОМ має відводитись не менше 6,0 м² та не менше 20 м³ об'єму приміщення згідно НПАОП 0.00–1.28–2010 [34].

4.2 Розробка заходів від ураження струмом

Приміщення із робочими місцями користувачів комп'ютерів для забезпечення електробезпеки обладнання, а також для захисту від ураження електричним струмом самих користувачів ПК повинні мати достатні технічні засоби захисту відповідно до НПАОП 40.1–1.07–01 “Правила експлуатації електрозахисних засобів”[35], НПАОП 40.1–1.21–98 “Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів”[36], НПАОП 40.1–1.32–01 “Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок” [37]

Електромережі штепсельних з'єднань та електророзеток для живлення ПЕОМ, периферійних пристроїв слід виконувати за магістральною схемою, по 3...6 з'єднань або електророзеток в одному колі.

Штепсельні з'єднання та електророзетки для напруги 12 В та 36 В за своєю конструкцією повинні відрізнятися від штепсельних з'єднань для напруги 127 В та 220 В і мають бути пофарбовані в колір, який візуально значно відрізняється від кольору штепсельних з'єднань, розрахованих на напругу 127 В та 220 В.

В результаті досліджень рівнів ЕМП на робочому місці спеціаліста зобслуговування виявлено, що вони не перевищують допустимих рівнів, встановлених ДсанПіН 3.3.2–007–1998. Вимірювання електростатичного поля необхідно проводити з урахуванням закономірностей його зміни, залежних від відстані, оскільки 21 електростатичне поле зменшується на r_1 «близько» до екрана та на r_3 «на більших відстанях від екрана» (більше 30 см). Для запобігання створенню значної напруженості поля та захисту від статичної електрики у приміщеннях з ВДТ необхідно використовувати нейтралізатори та зволожувачі, а підлога повинна мати антистатичне покриття. Працюючи за комп'ютером, користувач підпадає під вплив високочастотного електромагнітного поля (ЕМП).

Інтенсивність опромінення ЕМП від комп'ютера посилюється, коли одночасно оператор ще й розмовляє по мобільному телефону. Протягом останніх п'яти років в офісах інтенсивно проводять заміну моніторів з електронно–променевими трубками на рідкокристалічні або плазмові монітори. Це безумовно сприяє захисту від впливу електромагнітних полів і робить позитивний вплив на умови праці, оскільки сприяє зниженню рівня ЕМП на робочому місці. Дослідження по вимірюванню електромагнітного випромінювання також показують наявність це одного негативного фактору – джерел безперебійного живлення, які встановлюють для збереження інформації в умовах частих перебоїв з електропостачанням.

Згідно з результатами вимірювань електромагнітного поля, ці прилади можуть істотно підвищувати рівень ЕМП в офісі. Люди, котрі працюють в умовах перевищення допустимих норм ЕМП, швидко втомлюються, скаржаться на головний біль, загальну слабкість, біль в ділянці серця.

Вони стають дратівливими, у них збільшується пітливість і порушується нічний сон.

Отже, захист від ЕМІ не тільки поліпшить самопочуття працівників, а й допоможе створити більш сприятливі умови для роботи. До заходів щодо зменшення впливу на працівників ЕМП належать: організаційні, інженерно-технічні та лікарсько-профілактичні. Організаційні заходи здійснюють органи санітарного нагляду. Вони проводять санітарний нагляд за об'єктами, в яких використовуються джерела електромагнітних випромінювань.

Інженерно-технічні заходи передбачають таке розташування джерел ЕМП, яке б зводило до мінімуму їх вплив на працюючих, використання в умовах виробництва дистанційного керування апаратурою, що є джерелом випромінювання, екранування джерел випромінювання, застосування засобів індивідуального захисту (халатів, комбінезонів із металізованої тканини, з виводом на заземлюючий пристрій).

Для захисту очей доцільно використовувати захисні окуляри ЗП5–90. Скло окулярів вкрито напівпровідниковим оловом, що послаблює інтенсивність електромагнітної енергії при світлопропусканні не нижче 75%. Лікарсько-профілактичні заходи передбачають проведення систематичних медичних оглядів працівників, які перебувають у зоні дії ЕМП, обмеження в часі перебування людей в зоні підвищеної інтенсивності електромагнітних випромінювань, видачу працюючим безкоштовного лікарсько-профілактичного харчування, перерви санітарно-оздоровчого характеру.

Захист від статичної електрики повинен проводитися згідно з санітарногігієнічними нормами напруженості електричного поля, які є допустимими. Ці рівні напруженості електростатичних полів не повинні перевищувати 20 кВ протягом години. Відповідно до ДНАОП 0.00–1.31–99 поверхневий електростатичний потенціал відео термінала не повинен перевищувати 500 В.

Поряд з цим бажано враховувати електростатичний потенціал користувача. В результаті дослідження з 78 вимірювань (16 операторів): – у 47% зареєстрований негативний потенціал у межах від –2,2 до –0,2 кВ (середнє значення –0,9 кВ),

– у 28% — потенціал близький до нуля (у межах від –0,2 до +0,2 кВ);

– у 22% – позитивний потенціал у межах 0,2 – 2,2 кВ (середнє значення + 1,1 кВ).

Електростатичне поле між користувачем та екраном можна визначити за формулою:

$$E = (V_{\text{екрана}} + V_{\text{користувача}})/r \quad (4.1)$$

де E – напруженість електростатичного поля; V — потенціал; r – відстань між екраном та користувачем. Згідно з виміряними даними, електростатичне поле між «середнім» ВДТ та «середнім» користувачем становить приблизно 3,5 кВ/м.

Розраховані поля для кожного робочого місця варіювали від 0 до 15 кВ/м. Для запобігання створенню значної напруженості поля та захисту від статичної електрики необхідно: – встановити нейтралізатори статичної електрики; – підтримувати в приміщенні з ВДТ відносну вологість повітря не нижче 45–50%(чим сухіше повітря тим більше електростатичних зарядів); можна для цього використати навіть побутові зволожувачі; – застелити підлогу в приміщеннях з ВДТ антистатичним лінолеумом і проводити щоденне вологе прибирання; – складати всі полімерні покриття (чохли) ВДТ у найбільш віддаленому відкористувачів місці; – протирати екран та робоче місце спеціальною антистатичною серветкою або зволоженою тканиною; – користувачам бажано носити одяг, особливо першого шару, з натуральних матеріалів; – для “зняття” статичного заряду бажано кілька разів на день мити руки та обличчя водою, або час від часу торкатися металевих поверхонь, наприклад батареї центрального опалення. За способом захисту людини від

ураження електричним струмом відповідає згідно з НПАОП 40.1–1.07–01 «Правила експлуатації електрозахисних»[38] засобів виконані такі групи заходів з електробезпеки:

Так як згідно з НПАОП 40.1–1.32–01 «Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок» [39], офісні приміщення у більшості своїй відносяться до класу пожеженебезпечної зони П–Па (приміщення, в яких містяться тверді горючі речовини), тому передбачений ступінь захисту ізоляції обладнання IP44.

4.3 Заходи протипожежної безпеки на підприємстві

Закон України «Про пожежну безпеку» визначає загальні правові, економічні та соціальні основи забезпечення пожежної безпеки на території України, регулює відносини державних органів, юридичних і фізичних осіб у цій галузі незалежно від виду їх діяльності та форм власності.

Пожежна безпека – стан об'єкта, при якому з регламентованою ймовірністю виключається можливість виникнення та розвиток пожежі і впливу на людей її небезпечних факторів, а також забезпечується захист матеріальних цінностей. Для забезпечення пожежної безпеки в установах проводять пожежну профілактику, яка включає в себе комплекс організаційних і технічних заходів, спрямованих на забезпечення безпеки людей, на запобігання пожежі, обмеження її поширення, а також на створення умов для успішного гасіння пожежі.

Для ліквідації пожежі у початковій стадії її розвитку силами персоналу об'єктів застосовуються первинні засоби пожежогасіння. До них відносяться: вогнегасники, пожежний інвентар (покривала з негорючого теплоізоляційного полотна, ящики з піском, пожежні відра, совкові лопати, лопи, сокири тощо), системи автоматичного пожежогасіння.

Первинні засоби пожежогасіння, в залежності від категорії приміщень, можуть розташовуватись як окремо, так і в складі пожежних щитів. Залежно від агрегатного стану й особливостей горіння різних горючих речовин і матеріалів пожежі за ДБН В.1.1.7–2002 «Пожежна безпека об'єктів будівництва»[40] поділяються на відповідні класи. В офісному приміщенні знаходиться дерев'яна мебель, електронна апаратура, бумажні носії інформації. Клас пожежі у офісному приміщенні згідно із ДБН В.1.1.7–2002 «Захист від пожежі. Пожежна безпека об'єктів будівництва»[40] – пожежі твердих речовин, переважно органічного походження, горіння яких супроводжується тлінням (деревина, пластмаси, папір) – визначається як клас А.

Категорія приміщення згідно із НАПБ Б.03.002–2007 «Норми визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою»[41] – визначається як категорії Д. Визначення типу та розрахунок кількості первинних засобів пожежогасіння (гідно із ДБН В.1.1.7–2002 «Захист від пожежі. Пожежна безпека об'єктів будівництва»[40] – для адміністративного приміщення площею 20,91 м² слід застосовувати два порошкових вогнегасниками типу ВП–5 НАПБ Б.03.002–2007 «Норми визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою».[42] ДБН В.1.1.7–2002 «Пожежна безпека об'єктів будівництва».[40] Крім цього адміністративні приміщення повинні бути обладнані автоматичними пожежними сповіщувачами, що реагують на підвищення температури, дим, полум'я. Наприклад, сповіщувачі моделей ДТЛ, ІТМ.

4.4 Висновки до розділу

Охорона праці – це система законодавчих, організаційно–технічних, соціально–економічних, санітарно–гігієнічних і лікувально–профілактичних мір і засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я й працездатності людини в процесі праці. За для забезпечення здоров'я людини при роботі в

офісному приміщені і безпосередньому контакті з персональними комп'ютерами та іншими джерелами електроенергії. Рекомендовано застосування всього спектру заходів з охорони праці таких як: організаційні заходи, схемо–конструктивні заходи, профілактичні засоби.

ВИСНОВКИ

Україна є державою, в якій широко розвинутий аграрний сектор виробництва і є широкі перспективи для впровадження органічного виробництва екологічно чистих продуктів харчування. Разом з тим внутрішній ринок України заповнений низькоякісними товарами як місцевого, так і закордонного виробництва. Якість продуктів харчування суттєво впливає на здоров'я людей, її працездатність та в цілому на якість життя. Тому в останні роки збільшується попит на «здорові» екологічні продукти. Для забезпечення цього попиту необхідно декілька складових:

- державна підтримка;
- готовність національних виробників до впровадження принципів органічного виробництва, тобто пропозиції екологічно чистих продуктів;
- готовність населення до вживання екологічних продуктів, які, на сьогодні, мають більшу вартість, ніж стандартні продукти. Тобто, потрібна наявність попиту на екологічно чисті продукти харчування.

Найважливішим кроком до впровадження екологічного виробництва стало прийняття у 2014 році Закону України «Про органічне виробництво». Цей закон є свідченням державної підтримки екологізації виробництва. В документі визначаються правові, соціальні та економічні засади ведення сільськогосподарського органічного виробництва, що включає вимоги щодо вирощування, виробництва, переробки, сертифікації, маркування, перевезення, зберігання та реалізації органічної продукції. Безсумнівно, що закон спрямований на збереження природного навколишнього середовища, покращення стану здоров'я населення, раціональне використання ґрунтів, забезпечення раціонального використання та відтворення природних ресурсів.

Законодавча база України щодо органічного виробництва базується на Конституції України, Земельному, Лісовому, Водному, Цивільному та Господарському кодексах України, Законах України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про безпечність та якість харчових продуктів», «Про органічне виробництво» та інших нормативно-правових актів, що регулюють суспільні, економічні та правові відносини у цій сфері.

На сьогодні в Україні дуже мало виробників, які готові вкладати гроші в екологічно чисте вирощування та переробку. Зараз серед перешкод для розвитку цього бізнесу є складність вирощування органічної продукції, недостатня кількість мереж, які продають цю продукцію, відсутність державної фінансової підтримки, недостатнє інвестування у цю галузь.

Українські споживачі хочуть купувати екологічно чисті сертифіковані продукти. За даними соціологічного опитування, 79% жителів України бажають, аби на їхньому столі була органічна продукція, вирощена без застосування хімічних добрив і пестицидів та сертифікована за європейськими стандартами якості. Однак зараз лише 0,1 % від продажів харчових продуктів в Україні припадає на органічні продукти, зауважили учасники фахового круглого столу.

В Україні є великий потенціал у цьому секторі, адже світовий ринок екологічно вирощених продуктів складає 40 мільярдів євро, а український – поки лише один мільйон євро. Важливо створення незалежної сертифікації за міжнародними стандартами всієї вирощеної в Україні органічної продукції.

Таким чином, незважаючи на існуючі проблеми становлення, органічний сектор України є багатообіцяючим і дуже перспективним через наявність в країні родючих чорноземних ґрунтів і міцних традицій сільськогосподарського виробництва.

Органічне агровиробництво має великий потенціал для покращення економічного, соціального та екологічного стану в Україні, він сприятиме комплексному розвитку сільських територій, поліпшенню якості та

безпеки харчування населення.

Необхідними кроками для швидшому переходу України на виробництво екологічно чистої продукції сільського господарства є:

1. Прийняття нових законів у сфері агровиробництва.
2. Розроблення стандартів на екологічно чисту продукцію, що узгоджуються з міжнародними стандартами.
3. Створення державної служби сертифікації господарств і продукції.
4. Організація при адміністративних районах дорадчих служб для консультації товаровиробників із питань виробництва екологічно чистої продукції.
5. Організація постійнодіючих курсів у сфері підвищення кваліфікації працівників аграрних формувань із питань органічного землеробства.
6. Розширення внутрішнього та зовнішнього ринків екологічно чистої продукції.

При цьому, сертифікати на право вирощувати екологічно чисту продукцію видавати господарствам за таких умов: відсутність джерел забруднення довкілля; чистота ґрунту від радіонуклідів, важких металів, залишків пестицидів, насіння і вегетативних органів бур'янів, збудників хвороб, шкідників; наявність органічних добрив для покриття потреби рослин в елементах живлення; належна культура землеробства; наявність кваліфікованих кадрів; достатнє матеріально–технічне забезпечення; міцне фінансове становище господарства.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 26.06.1991 р. Відомості Верховної Ради України. 1991, 5 с.
2. Бурляй А.П. Роль України у формуванні пропозиції європейського ринку органічної продукції 2013. 326 с.
3. Програма дій «Порядок денний на XXI століття», ухвалена конференцією ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро, 1992 32 с
4. . Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції». 2018 365 с.
5. Омельчак Я.В., Кропивка С.Й., Лаба О.І. Перспективи розвитку виробництва органічної продукції на Львівщині. Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького. 2016. 160–163 с.
6. Шкуратов О.І., Чудовська В.А., Вдовиченко А.В. Органічне сільське господарство: еколого–економічні імперативи розвитку. Київ: ТОВ «ДІА», 2015. 248 с.
7. Органічне виробництво в Україні. URL: <http://minagro.gov.ua/node/23346>. 5. Вовк В. Сертифікація органічного сільського господарства в Україні: сучасний стан, перспективи, стратегія на майбутнє. Органічні продукти харчування. Сучасні тенденції виробництва і маркетингу. 2004. С. 3–7.
8. Офіційний сайт сертифікаційного органу Органік Стандарт. URL: <http://www.organicstandard.com.ua/ua>.
9. Довгань О.М., Мандибура Я.В. Органічне виробництво: сутність, об'єктивна необхідність, ефективність. Сталий розвиток економіки. 2013. № 1(18). С. 200–206.
10. Артиш В.І. Розвиток світового ринку органічної продукції В.І. Артиш Економіка АПК. 2010. 113 с
11. Шишка І.Б. Виробництво екологічно чистої продукції сільського господарства в Україні 2012. 86–93 с.
12. Буркинский Б.В. Экономико–экологические основы регионального природопользования и развития Одесса : Феникс, 2005.– 575 с.
13. Купинец Л.Е. Проблемы производства экологически чистой продукции в АПК: Одесса, 2007. – 676 с.

14. Державна служба статистики України URL <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
15. Зозульов О.В. Типи та методи маркетингових досліджень інноваційного продукту// Економічний Вісник НТУУ «КПІ» 2007. 236–244 с.
17. Ілляшенко С.М. Сучасні тенденції застосування інтернет–технологій у маркетингу 2011. 64–74 с/
18. Маркетингові технології економічного зростання: за ред. М.А. Окландера. – Одеса: Астропринт, 2012. 376 с.
21. Яшкіна О.І. Маркетингові дослідження інновацій в машинобудуванні: Луганськ: Видавництво «Ноулідж», 2013. – 290 с.
22. О.Р. Chukurna // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2016. – № 5(27) 82–89. URL <http://economics.opu.ua/files/archive/2016/n5.html>.
23. Камінський В. Органічне землеробство – шлях до продовольчої безпеки // Громадянське суспільство : електрон. версія журн. 2014. URL : <http://www.viche.info/journal/4161> (дата звернення: 15.04.2017).
24. Галечьян Н., Гусева Ю. Екопродукты в современном мире // Продовольча індустрія АПК. 2009. № 2. С. 14–17. 3. Екологічно чисті продукти // Вікіпедія. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 11.07.2017).
25. Тіхонова Н. О. Формування категоріального апарату у сфері визначення різних типів харчових продуктів // Економічний аналіз. 2014. Т. 3, № 15. С. 191–196.
26. Органік в Україні // Федерація органічного руху України. URL : <http://organic.com.ua/uk/homepage/2010-01-26-13-42-29> (дата звернення: 25.06.2017).
27. Тіхонова Н. О., Межинська–Бруй О. Ю. Органічна продукція: переваги і недоліки // Наукові праці Національного університету харчових технологій : електрон. версія журн. 2014. Т. Marketing and Digital Technologies Volume 1, No 1, 2017 ISSN 2522–9087 50 20, № 5. С. 98–104. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnukht_2014_20_5_13 (дата звернення: 25.06.2017).
28. НПАОП 40.1–1.07–01 Правила експлуатації електрозахисних засобів
29. НПАОП 40.1–1.21–98 «Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів, небезпечні та шкідливі»
30. Третьякова Л.Д. Засоби індивідуального захисту: виготовлення та застосування / Литвиненко Г.Є., Третьякова Л.Д. – К.: Лібра, 2008. – 317 с.

- 31 ДБН В.2.5–56:2010. Державні будівельні норми. Системи протипожежного захисту
- 32 Третяков О.В. Охорона праці / О.В. Третяков, В.В. Зацарний, В.Л. Безсонний // Харків, УЦЗУ, 2009. – 436 с.
33. Правила улаштування електроустановок. ПУЕ.– Харків.: Форт – 2011 – 728 с.
34. НПАОП 0.00–1.28–10 Правила охорони праці під час експлуатації електронно–обчислювальних машин/ Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19 квітня 2010 р. за N 293/17588
35. НПАОП 40.1–1.07–01 “Правила експлуатації електрозахисних засобів”
36. НПАОП 40.1–1.21–98 “Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів”
37. НПАОП 40.1–1.32–01 “Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок”
38. НПАОП 40.1–1.07–01 «Правила експлуатації електрозахисних»
39. НПАОП 40.1–1.32–01 Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок
40. ДБН В.1.1.7–2002. Захист від пожежі. Пожежна безпека об'єктів будівництва
41. НАПБ Б.03.002–2007 «Норми визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою»
42. НАПБ Б.03.002–2007 «Норми визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною